

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO
Z PRILOGO „KMEČKO DELO“

Izhaja vsako sredo
Cene: Letno 38 din, polletno 20 din,
četrtletno 11 din; inozemstvo 76 din
Pošno-čkovni račun številka 10.603
Reklamacije niso poštnine proste

Uredništvo in upravništvo: Maribor, Koroška cesta 5
Telefon 21-13

Cene inseratom: Cela stran
3000 din, pol strani 1500 din, četrt
strani 750 din, osminka strani 400 din
— Mali oglasi posamezna beseda za
naročnika 1 din, za nenaročnika 2 din

Boji na vseh frontah

Albanija

Ofenziva Grkov od Ohridskega jezera do morja

Ugo Cavallero, vrhovni poveljnik italijanskih vojaških sil v Albaniji, je zastavil v petdesetih srditih napadalnih surkih vse moči, da bi prebil grško bojno črto na osrednjem frontnem odseku. Grki so odbili vse navale Italijanov in so sami prešli 14. februarja v ofenzivo od Ohridskega jezera na severu do morja na jugu. Ofenzivo Grkov je pripravljalo dva dni poprej grško topništvo in grško-angleško letalstvo s srditim bombardiranjem celotnega italijanskega frontnega ozadja v Albaniji.

Grške čete, ki od omenjenega dne stalno

napredujejo, so dosegle na severu v bojih na nož ob gornjem porečju Skumbe važne uspehe.

Na osrednjem odseku so osredotočili Grki napade na nož severno od Klisure, kjer so zavzeli celo vrsto novih višinskih postojank in so prodrli daleč proti severu ter so obšli tako gorski greben, na katerega se je tam opirala vsa italijanska obramba. Istotako so bili doslej uspešni grški ofenzivni sunki na jugu severno od obalnega mesta Himara.

Letalstvo, in sicer obojno, je v zadnjem času po albanskih bojiščih zelo bojovito. Prav tako posegajo pridno v borbo tudi angleški bombniki.

italijanske čete po nekaterih postojankah in zelenicah ali oazah.

Italija je imela po zelenicah in ob puščavskih cestah zgrajene postojanke s pripadajočimi skladišči za živež ter strelivo. Ta puščavska utrjena gnezda so ostala nekako izven okvira velikih bitk za posest obalne Libije. Za te po puščavah raztrošene postojanke se vršijo boji, v katerih se poslužujejo Angleži posebnega puščavskega oddelka, ki ga sestavljajo novozelandske čete in angleške tankovske edinice pod poveljstvom nekakega polkovnika, ki je bil že dolga leta načelnik angleške vohunske službe v severni Afriki.

Ta oddelek, ki ima svoje male tanke in svoja motorna vozila, je prehodil že na tisoče in tisoče kilometrov po puščavskih karavanskih poteh po vsej libijski puščavi, kjer čaka v zasedah na sovražnikove prevoze, jih potem napada in jim pobira plen, napada osamljene puščavske utrjene postojanke, uničuje pristajališča za letala ter strelja na sovražna letala. Ti očiščevalci so prišli celih 1300 km južno od zelenic ali oaz Džarabub in Siuah ter čez tisoče kilometrov tja do oaze Džalo in še naprej do velikega ozemlja oaz Kufre, ki se razprostirajo nad 1000 km daleč od egiptске meje. Opisani puščavski jezdecji na oklopnih tankih so se že sešli s četami francoskega generala de Gaullea, ki so prišle prav tako 1000 km daleč od jezera Čad, kjer ima general de Gaulle svoje veliko zbirališče v osrednji Afriki.

Z očiščenjem libijskega puščavskega ozemlja je onemogočena letalska zveza med Italijo in Abesinijo.

Severna Afrika

Čiščenje libijske puščave

Angleške čete sedaj čistijo vse ogromno področje Libije, ki jim je padla v roke po zasedbi Bengazija. Oklopne edinice, katere prodirajo naprej ob obali, so že daleč mimo

El Ageile v Tripolitani. Angleško vojaško poveljstvo pa še molči o vseh nadaljnih načrtih glede italijanskega Tripolisa, katerega so odvzeli Italijani Turkom z vojno leta 1911/12. Na zapadu meji Tripolitanija na francoski Tunis. V pokrajini Tripolis so domačini Arabci in Berberci. Slednji so prvotno prebivalstvo severne Afrike. Arabci so pripeli v te kraje kot osvoboditelji. Povsod so vsilili prebivalstvu svoj jezik in svojo vero. Nekoliko tisoč je tudi zamorcev, potomcev nekdanjih sužnjev. Mnogo je tudi židov.

Preden se bodo zaleteli Angleži s polno paro v Tripolis, morajo predvsem očistiti libijsko puščavsko ozemlje, kjer so še vedno

Vzhodna Afrika

Eritreja

Že zadnjič smo kratko omenili, da so začeli Angleži prodirati v najstarejšo italijansko kolonijo v vzhodni Afriki v Eritrejo tudi iz severnega Sudana, kjer se hočejo ob morški obali približati pristanišču Masava. Na tej poti so že zasedli mesti Karora in Elghena.

Angleški oddelek, ki je strl italijanski odpor pri Agordatu, še vedno oblega višinsko postojanko Keren ob železnici in cesti v prestolno mesto Asmaro.

One angleške čete, ki so zapobile Italijane iz eritrejskega mesta Barentu, so v zasledovanju Italijanov po hribovitem ozemlju in bodo prej ali slej dosegle od južne strani Asmaro.

Iz Abesinije

ni bilo v minulem tednu pravih poročil, ker so tamkaj na delu abesinski četniki pod poveljstvom angleških častnikov. Angleži so javljali dnevno iz Abesinije le to, da prodiranje vstavev stalno napreduje in da zavzema upor med Abesinci vedno večji obseg.

Italijanska Somalija

Južnoafriške čete, ki so vdrle v italijansko Somalijo, so zasedle mesto Afmadu, ki je sedež pokrajinske oblasti, šteje 2000 duš, je

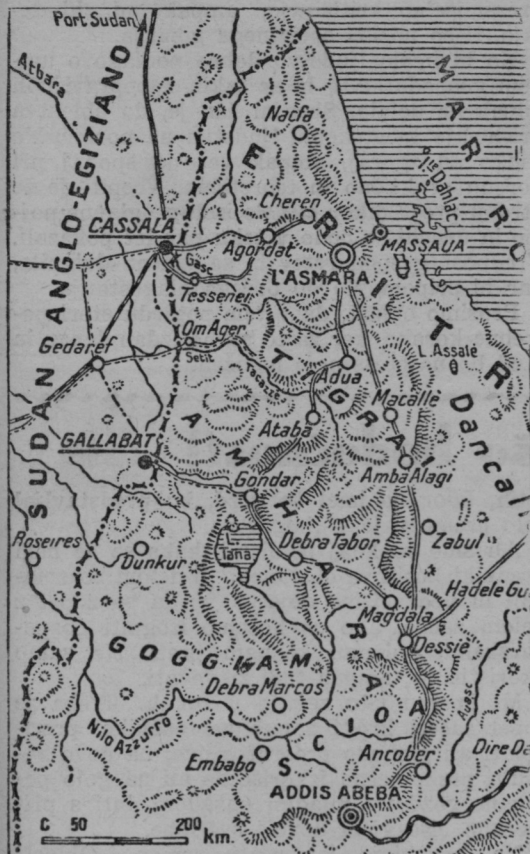
veliko tržno središče in leži v pokrajini somalijskih jezer. Ujeto posadko so tvorili oddelki redne italijanske vojske, orožništvo in domačinske čete.

Severno od Afmadu je bilo zasedeno ob reki Juba mesto Berdera.

Ob izlivu somalijske reke Juba v Indijski ocean je padlo južnoafriškemu oddelkom v roke važno pristanišče Kismaju. V območju imenovane luke je bilo zajetih več tankov, oklopnih vozil in mnogo ujetnikov. V pristanišču samem so našli zmagovalci eno trgovsko ladjo, katero so Italijani sami potopili, tri poškodovane ladje pa so se še držale nad vodo. Bencinske zaloge so Italijani zažgali. Zasedba obmorskega mesta Kismaju je bila izvedena v najožjem sodelovanju z angleško vojno mornarico in z južnoafriškim letalstvom.

Z zavzetjem pristaniškega mesta Kismaju so osvojile južnoafriške čete vso pokrajino Prekžubo, to je južnozahodni del italijanske Somalije, ki leži med reko Juba (Žuba) in angleško kolonijo Kenijo. Prekžuba meri 25 tisoč kvadratnih kilometrov.

Belgijske kolonialne čete, ki se borijo na strani Anglije, so vstopile v boje na somalijski fronti.

Zemljevid angleškega prodiranja v Eritreji in Abesiniji. Na zemljevidu vidimo obmejno mesto Cassala, iz katerega so prodrli Angleži preko Agordata proti Cherenu, Asmari in Masavi. Iz mesteca Gallabat v Sudanu so na pohodu angleške čete in abesinski četniki pod poveljstvom bivšega cesarja Hajle Selasija proti abesinskemu mestu Gondar in Tana jezeru

Banovinski proračun za l. 1941

Naslov članka dokazuje, da je vpeljana pri banovinskem proračunu novost. Doslej se je namreč proračunsko leto raztezalo od 1. aprila do 31. marca naslednjega leta. To je veljalo za državni proračun prav tako, kakor za banovinske proračune. Z novim zakonom o državnem računovodstvu pa se je vpeljala sprememba v tem smislu, da se bo naslednjem proračunsko leto krilo s koledarskim letom, da bo torej segalo od 1. januarja do 31. decembra istega leta. Tako bo letošnji novi državni proračun obsegal dobo od 1. aprila do 31. decembra 1941, torej samo dobo 9 mesecev. Tako tudi letošnji proračun dravske banovine.

Novi proračun

Proračun naše banovine za l. 1941 (za dobo 9 mesecev) predvideva 125.070.000 din izdatkov in prav toliko dohodkov.

Izdatki (potrebščine) so naslednji: občni oddelek in glavna pisarna 6.580.890, upravni oddelek 1.211.700, kmetijski oddelek 8 milijonov 594.380, prosvetni oddelek 21.966.310, tehnični oddelek 40.650.940, oddelek za socialno politiko in ljudsko zdravje 10.339.120, finančni oddelek 13.348.860, oddelek za trgovino, obrt in industrijo 3.767.810, prispevek banovinskim zavodom 13.610.650, proračunski rezervni kredit pa 5 milijonov dinarjev.

Dohodki so proračunani v naslednji višini: doklade na drž. neposredne davke 59.596.250 din, delež na skupnem davku na poslovni promet 4.185.000 din, trošarine na 34.065.000 din, davki in takse na 18.487.500 din, odkupnina za osebno delo 112.500 din, razni dohodki 4.549.410 din in terjatve iz prejšnjih let 3.975.000 din.

Stari in novi proračun

Novi banovinski proračun je večji kot je bil njegov prednik, ki je še sedaj v veljavi do konca marca. Dočim znaša novi proračun za dobo 9 mesecev od 1. aprila do 31. decembra 1941 125 milijonov dinarjev, je prejšnji za dobo 12 mesecev (1. aprila 1940 do 31. marca 1941) znašal 139.631.270 din. Proračuni naše banovine so vedno stvarni, kar dokazujejo zaključni računi. To velja tudi za proračun za l. 1940/41, ki je bil do konca januarja 1941 — torej za dobo 10 mesecev — uresničen v dohodkih z 97,7%. To je dokaz, da je bil ta proračun pravilno sestavljen ter da je gospodarstvo naše banovine dobro. Doklade na državne neposredne davke so do konca januarja dale odgovarjajoči znesek, nekatere banovinske davščine so dale celo več. Tako tudi za trdno upamo, da bodo povišani izdatki novega proračuna povse kriti s predvidenimi dohodki.

Zakaj in kje povišanje izdatkov?

Povečanje izdatkov se pozna pri vseh oddelkih, zlasti pa pri prosvetnem in tehničnem oddelku. To povečanje je pripisovati povečanju osebnih izdatkov zaradi lanskega zvišanja prejemkov državnih in banovinskih uslužbencev, kakor tudi zvišanju materialnih (tvarnih) izdatkov. Slednji izdatki so narasli zaradi višjih nabavnih cen za hrano in material, ki ga potrebujejo posamezni zavodi, podjetja in ustanove in tudi oddelki sami. Cene so v primeri z lanskim letom znatno narasle in še vedno rastejo. Znatnejša sredstva so se morala v novem proračunu zagotoviti zlasti za ceste, kjer se material potrebuje in troši predvsem v mesecih do konca leta, manj pozimi, ko zapade sneg; zato opažamo veliko povečanje izdatkov tehničnega oddelka, ki mora največji del svojih nalog izvršiti že v 9 mesecih do sedaj običajnega proračunskega leta. V tem oddelku je predvidena izredna doklada za cestarje v znesku 945.000 din. Povečani so tudi izdatki za narodno prosveto in podpore za vse prireditve v naši banovini in udeležbe izven naše banovine. V kmetij-

skem oddelku so predvideni višji izdatki za kmetijsko gospodinjstvo izobrazbo. V tem oddelku je nova postavka 300.000 din kot prispevek k ureditvi posestva »Lepi dol« pri Mariboru, kjer bo nastanjen poseben zavod za gojitev pečkatnega sadja.

Dohodki. Dajatve in davščine nespremenjene

Stopnje banovinskih dajatev in davščin bodo ostale v glavnem neizpremenjene. Izvršene bodo le majhne izpremembe, ki so v zvezi z zadnjo taksno in trošarinsko preosnovo, da se prilagodijo stopnje banovinskih trošarin in taks novo nastalim razmeram. Doklada bo ostala neizpremenjena: 50% občna, 5% cestna, 5% zdravstvena in 35% šolska doklada.

Osnovnim šolam — kmetijsko-nadaljevalno šolo!

(Piše kmet iz Stoperc)

Največja potreba, ki vpije na oblastva, je, da se čimprej uvede na vseh podeželskih osnovnih šolah dvoletna kmetijsko nadaljevalna šola. Kakšno drevesce si vzgojiš, takšen sad dobiš. Tako je tudi izobrazbo našega kmetijskega ljudstva, kateremu manjka podlage za umno gospodarjenje. Marsikaj bi se dalo izboljšati z majhnimi stroški, še dosti več koristiti s praktičnimi nasveti.

Kmetijsko ljudstvo ni bilo nikdar tako dozvetno za vsako dobro stvar kot je danes. Z neko mrzlično vneto išče snov, ki bi mu služila za čim boljše uspehe. Čas je torej prišel, da oblastva temu najvažnejšemu delu vzgoje posvete še več pozornosti.

Zares imamo kmetijske vinarske, sadjarske šole in tečaje, toda še vse premalo. Te izobrazijo le nekaj procentov naših sinov. Kje so vsi drugi, ki so tudi potrebni kmetijske izobrazbe. Kako nepoučeni marsikje škodujejo sami sebi, kažejo tile primeri:

Precej je že zgrajenih umetnih gnojišč in gnojničnih jam. Opažati je veliko takih, ki še gnojnične jame od tistega časa, ko jo je zgradil, do danes niti enkrat ni izpraznil. Jama je polna, gnojnica teče čez, dočim travniki in njive kar hrepene po njej.

Nekateri so, ko se je pričelo šmarnico zatirati, isto precepili ali so na prošnjo dobili za vsaka dva trsa izkrčene šmarnice po eno cepljenje. Pokazalo se je, da s precepljanjem šmarnice ni pravega uspeha. Ravno tako so tudi kmetje, ki so kar med stari trs dosadili cepljenke, zgrešili. Tudi ti nimajo uspeha kot ga je bilo želeti, ker niso postopali pravilno.

Ker pa se je donos neposrednih davkov zaradi davčnih preosnov dvignil, bo tudi banovina imela višje dohodke, kar ji je v največji meri omogočilo, da je povečanje nujno potrebnih izdatkov pokrila z že obstoječimi davčnimi viri na dosedanji stopnji.

Nekoliko zmanjšan je proračunski donos trošarine na bencin in pnevmatiko zaradi nazadovanja avtomobilskega prometa v državi, kakor tudi donos davščine na jedilna olja. Pričakuje pa se povečan donos od takse na prenos nepremičnin, ker je kupčija z nepremičninami še vedno živahna in je nameravana prilagoditev stopnje novo nastalemu stanju. Novi banovinski proračun je sicer zvišan, vendar pa se ne bo vpeljalo ne povišanje doklad, ne nove davščine, marveč se bo našlo kritje že s povečanim donosom obstoječih davčnih vrst in stopenj.

Ali ni marsikdo opazil, kako so nekateri nepravilno sadili sadno drevje, ki se je dobilo po nižini ceni. Kmet je šel kar z motiko in z drevesci na rami na travnik. Skopal je jamo ter vtaknil sadno drevesce v isto in zagnil. Posledice se že vidijo. Tako drevo ne bo nikdar prav razvito. Životari nekaj časa, dokler ne podleže kot slabič raznim škodljivcem in boleznim.

Težki tisočaki gredo letno v izgubo kljub danim pogojem radi premalega pridelka vina. Še danes skoraj polovica ne zna trsa pravilno obrezati.

Koliko se greši v tem, ker se orje preplivno. Velike važnosti je tudi čiščenje sadnega drevja itd.

Morda se bodo zdele te opazke kateremu smešne. Toda roko na srce, pa se vprašaj, koliko si že storil dobrega svojemu bližnjemu s pametnim nasvetom... Ne tisti, ki vse brezsmiselno kritizirajo, ampak oni, ki delajo, ti so nosilci socialnega gibanja.

Ko bi imelo ljudstvo dobro podlago o umnem gospodarstvu, bi se takih nepopravljivih napak ne delalo. Skrajni čas je, da oblastva priskočijo kmetijskemu ljudstvu na pomoč. Ne toliko od zgoraj, ampak več od spodaj pri korenju praktično in teoretično. Vcepiti je že otroku prej, kakor iz šole izstopi, glavne pojme in uspehi se bodo v teku par let pokazali. Vrednost gospodarstev bi se znatno dvignila, kar bi pripomoglo do občega blagostanja.

Prosimo oblast, da v tem pogledu stori potrebne korake, ker za to svrhu izdan denar in trud bo najkoristnejše naložen.

Na delo za boljšo bodočnost!

Različni strokovnjaki in merodajni faktorji se trudijo, kako pomagati kmetu. Zastavili so vse svoje sile. Priznati moramo, da ti žanjejo že lepe uspehe. Čas hiti nevdružno naprej. Ljudstvo vsemu ne sledi, zaostaja, naša gospodarstva propadajo...

Vzroki, ki so nas privedli do tega, so kaj različni. Eden je skoraj povsod enak in ta je, da ljudstvo še vse premalo živi z zemljo in ne ceni njenih vrednot. Posledica tega je prekomerno izkoriščanje gozdov, negnojenje travnikov, njiv itd. Navajeni smo samo pospravljati pridelke, ne dajemo, odnosno ne vračamo pa zemlji snovi, iz katerih bi lahko črpala zopet obilnih pridelkov.

Kmečka največja škoda so: prekomerno izkoriščani gozdovi, zanemarjeni pašniki, travniki, vinogradi, star opešan trs, neizčiščeno sadno drevje itd. Ne smemo se čuditi tarnanju ljudstva o slabih časih. Še slabše bo, ako se v tem pogledu razmere ne zboljšajo. Prvo in glavno je: omejiti sečnjo gozdov. V par

letih, kdor bo imel še gozd, bo predstavljal celo premoženje — bogastvo.

Ali smo že kdaj pomislili, kako so se naši predniki borili za obstanek? Z delom so zmagali in neovrgljivo dejstvo je, da se zopet z delom začne, ako se hočemo izogniti gospodarskemu polomu, ki nam preti. Ne samo okoristiti se, ampak tudi žrtvovati.

Mi imamo isto zemljo v rokah. Treba je zopet začeti krčiti zapuščene pašnike, prerigolati ali globoko preorati njive, na novo zasaditi prekomerno izkoriščene ali na golo posekane gozdove, mladim nasadom dati s primernim čiščenjem dovolj svetlobe.

Ne pozabimo izmenjati semen. Oblasti nam grede toliko na roko, da same skrbijo za najboljše vrste semen in še po zelo ugodnih cenah.

Poslužujmo se pripomočkov, ki nam jih oblasti nudijo. Zavedajmo se, da živimo v časih, ko nam je dolžnost storiti še vse več. Naj ne ostane niti kotic nezasaženega ali neobdelanega. To naj nam bo cilj za bodočnost.

Po Jugoslaviji

Predsednik vlade Cvetkovič in zunanji minister dr. Markovič pri Hitlerju. Voditelj Nemčije in državni kancler Hitler je sprejel 14. februarja v navzočnosti nemškega zunanjega ministra Ribbentropa jugoslovanskega predsednika vlade Cvetkoviča in zunanjega

ministra Cincar Markoviča v svoji vili Berghof pri Salzburgu. Razgovori o vprašanih skupnih koristi so potekali v duhu zgodovinskih prijateljskih odnošajev med obema državama.

*

Predsednik dr. Kulovec v Mariboru

V soboto in nedeljo je predsednik JRZ za Slovenijo minister dr. Kulovec obiskal Maribor. V soboto zvečer so člani organizacije JRZ v Mariboru napolnili dvorano bivše Zadrudne gospodarske banke, da poslušajo besede našega političnega voditelja. Dr. Kulovec je najprej omenil odmev, ki ga je njegov poziv k medstrankarskemu pomirjenju, izrečen na celjskem zborovanju, vzbudil pri političnih nasprotnikih. Služiti splošno narodnim in splošno državnim vrednotam, je dolžnost, od katere ni nikdo odvezan, ne posameznik, še manj pa politične skupine in organizacije. Za splošne narodne in državne koristi nosi odgovornost v prvi vrsti organizacija, ki zastopa večino naroda. Legitimacijo, in to zgodovinsko legitimacijo slovenskega naroda imamo mi, da ga zastopamo v njegovem domačem političnem in državnem življenju. Pa tudi manjšinske skupine se morajo dvigniti nad ozke strankarsko-politične spore na raven splošno narodnih razgledov ter pomagati ustvarjati splošno narodne in državne vrednote.

Silno se motijo, je poudaril dr. Kulovec, ki gledajo v mojem prizadevanju za pomirjenje v političnem življenju in za podpiranje večinske stranke v splošno narodnih in državnih ozirih našo slabost. Če smo govorili o pomirjenju, je to bolj dokaz, da se zavedamo vse svoje odgovornosti. Prav zato, ker vemo, da smo močni, zelo močni, ker so naše vrste enotne, prav radi tega smo vsemu narodu pokazali našo polno odgovornost in poklicali vse k pomirljivosti. Prav radi tega smo podčrtali dejstvo, da so stvari, ki se visoko dvigujejo nad ozki krog strankarskih teženj manjših ali večjih skupin, ki pa niso narod. Mi smo rekli svojo besedo. Ker se zavedamo svoje moči, hočemo biti lojalni in pravični! Pred zgodovino ne bomo mi nosili odgovornosti, če se del naroda iz strankarsko-političnih razlogov ne bo hotel dvigniti višje, če bo napačno tolmačil naše cilje in namene in s tem tolažil vest.

Zatem je dr. Kulovec zopet podčrtal za-

hteve slovenskega naroda po samoupravi, po slovenski banovini in izjavil, da slovenski narod ne bo prenehal s svojim političnim bojem za široko samoupravo, za banovino Slovenijo, dokler si je ne bo izvojeval.

»To je naše načelno stališče. Toda pri tem poudarjam, da smo Slovenci vedno imeli razumevanje za prednost in nujnost neodložljivih splošnih državnih problemov. Če smo tako delali v rednih časih, toliko bolj bomo tako delali v današnjih časih evropske in svetovne vojne.«

Prosvetni minister dr. Miha Krek je v svojem govoru zanimivo in poljudno razpravljalo o važnejših vprašanih zunanje politike naše države. Dal je potrebna in zadovoljujoča pojasnila o obisku ministra predsednika Dragiša Cvetkoviča in zunanjega ministra dr. Cincar Markoviča v Nemčiji pri najvišjih činiteljnih nemške države. Ta obisk je bil dokaz in nova potrditev tradicionalnega prijateljstva med obema državama. Dr. Krek je poudaril potrebo sloge in neomajne discipline v sedanjih resnih časih. Če bo naš narod v sedanjih težkih časih složen in discipliniran, bo v bodočem novem redu nadaljeval

Zbor mladine JRZ v Mariboru

Zadnje nedeljo dopoldne je bila v dvorani Zadrudne banke v Mariboru seja banovinskega odbora JRZ, katere so se udeležili gg. ministri: dr. Fran Kulovec, dr. Miha Krek in Franc Snoj, senatorji, večje število bivših poslancev, mariborski g. župan dr. Juvan, oba sreska načelnika in mnogo odposlancev iz vse Slovenije. Seja je začela s petjem državne himne, nato je imel predsednik g. Smersu pozdravni govor, v katerem je poudaril, da gradi mladina JRZ svoje delo po načelih za dobro naše ljubljene skupne domovine pod narodno dinastijo Karadjordjevičev. Spomnil se je s toplimi besedami rajnega dr. Korošca, kateremu so zaklicali vsi prisotni trikratni: Slava!

Sprejeti sta bili vdanostni brzojavki kralj ter knezu namestniku in odposlana pozdravna brzojavka g. banu.

Burno pozdravljen od vseh navzočih je minister g. dr. Kulovec v svojem govoru v uvodu poudarjal pomen organizirane mladine za narod, za državo in posebno za politično organizacijo.

Potem je govoril bviši minister g. Franc Snoj o javnem delu mladine in o vprašanih, ki se danes postavljajo pred mlade ljudi.

Tajnik JRZ g. Marko Kranjc je podal silno zanimivo sliko o dnevnem tisku v Sloveniji

O organizaciji mladine JRZ je govoril tajnik banovinskega odbora g. Slavko Češnovar

Tudi črnici imajo svoj tisk. Angleške »Times« so prinesle odgovor na vprašanje, ali obstoje posebni listi, ki jih pišejo in izdajajo črnici, oziroma, ali obstojajo samo taki listi, ki jih pišejo beli ljudje s posebnim ozirom na črnice. Odgovor se glasi, da imajo črnici svoje liste in sploh svoj tisk. Vsega so zasledili 600 »črni« listov. Njihova naklada se suče med 7 in 200.000 izvodov. Najmočnejši črnki list je »The Crisis«, ki izhaja v Njujorku v 190.000 izvodih. Bostonski »Quadrant« se tiska v 80.000 izvodih. V uredništvih so večinoma sami črnici, ponekod pa tudi belci. Neki črnki list izdajajo sami kuharji, pristaniški delavci, šoferji, nosači in podobno. Najvplivnejši časnikar med črnici je William Monrey Troter,

Podkrajški Judež

7

»Močnih je še drugih tudi dosti v fari.«
 »Pa nobenega takega, ki bi bil za to delo. Ti si sam, nimaš nikogar svojega... hehehe, na denar pa si in za svetnika bi se tudi rad napravil.«
 »Kdo to pravi?« se je Judež razburil.
 »Ljudje... in ljudje pravijo, da se boš ti oglašil za grobarja. Župan me je prosil, naj te vprašam.«
 »Župan? Nadvornik? Kako pa se je ta mene spomnil?«
 »Hehehe, Julka mu je to misel dala, Julka. Je rekla, da bi ti bil zato.«
 »Kaj? Kaj? Julka? Tega ne verjamem,« je govoril Judež. »Naj svojega brata vpraša, če bi ta hotel!«
 »Hahaha, Petra — kodi pa misliš? Županov Peter? Ta se ne sme v nevarnost podajati. Kdo bi pa potem bil za župana, ko starega ne bo več? Hahaha!« se je smejal Migeč na ves glas.
 »Mene pa bi radi spravili v nevarnost, kajne? Zame ni škoda, kaj?« je sikal Judež skozi zobe.
 »Ba-ba-ba! Zate ni nevarnosti — kopriva ne pozebe, je rekla nadvorska Julka.«
 »Lažeš, lump!«
 »Če meni ne verjameš, kar pojdi gor pa jo vprašaj!... Hehehe!«

»Ti satan —, ubil te bom!«
 »Oho, mene nikar! Nadvorsko daj, če hočeš! Jaz ti le ponavljam, kar je ona rekla.«

Judež je umolknil, vse telo mu je drhtelo.

Migeč pa je hujskal naprej:

»Nadvorska pravi, da so moški vsi strahopetci; n eden si ne upa, da bi tisto malo svojega življenja tvegalo. ko itak vse vkup piškavega oreha ni vredno. Če te je kaj fanta, si lahko zaslužiš čast in denar... in če se koz na ležeš in umreš, pa svoji ljubici lahko kaj zapišeš.«

Judež je starega satana pogledal s tako divjim pogledom, da se je ta rajši pobral in izgubil. Hudobno se je režal, ko je švedral nazaj. Ko je bil že dovolj daleč, je na svoje orglice zaigral žalno koračnico, kakor jo godijo na pogrebih igrajo. Njegov namen ni bil, da bi Judež pregovoril, naj se prime grobarskega dela; s svojim hudobnim govorjenjem ga je le hotel nahujskati, da bi za mrzel vso faro in vse ljudi, Julko pa še posebej; tako je upal, da se bo zopet povrnil k njemu.

Toda dosegel je ravno nasprotno od tega, kar je mislil.

Judež je šel počasi proti domu. Vso noč ni zatisnil očesa, vso noč in ves naslednji dan — bila je sobota — je premišljeval. Proti večeru je šel na faro in v cerkev. Kaplan je bil v spovednici. Le nekaj starih ženic se je splazilo po mračni cerkvi. Judež je pokleknil k spovednici in je s posebno pobožnostjo opravil spoved.

O nalogah organizacije mlade JRZ je govoril g. Jože Melaher.

Zaključno besedo je povedal slovenski mladini minister dr. Krek.

Novice iz domačih krajev

Ban izročil pisatelju F. S. Finžgarju visoko odlikovanje. Ban dr. Natlačen je izročil 15. februarja pisatelju F. S. Finžgarju z nagovorom red Jugoslovanske krone II. razreda in darilo banovine ter slovenskih avtonomnih občin kot narodni dar in izraz priznanja ob 70 letnici in 50 letnici književnega dela. Slavljenec se je ganjen zahvalil za počastitev, spominjajoč se v svojem govoru razmer v prejšnji tuji državi. Z občutjem, da smo sedaj zares v narodni državi, sprejema to odlikovanje v imenu vseh slovenskih kulturnih delavcev, tudi tistih, ki so pred nami v trudu in boju, v bedi in zaničevanju postavljali temelje slovenski umetnosti in narodni kulturi.

Nova predstojništva v jugoslovanski kapucinski provinci. Provincijal s sedežem v Celju je p. Mavricij Teraš; defintorji so: p. Odilo Mekinda, p. Joahim Ferk, p. Alojzij Novak, p. Edvard Vogrin. Gvardijani v slovenskih samostanih so: v Celju p. Joahim Ferk, v Studencih pri Mariboru p. Edvard Vogrin, v Ptujju p. Frančišek Lončar, v Krškem p. Avrelj Šerik, v Škofji Loki p. Rafael Bogataj. Vikarji pa so sledeči: p. Oton Kocijan v Škofji Loki, p. Hugolin Prah v Krškem, p. Dionizij Pristovnik v Ptujju, p. Marijan Koren v Studencih, p. Vilibald Novak v Celju. Nadalje pride iz Osijeka p. Jakob Vunčina v Škofjo Loko, iz Karlovega p. Gustav Mavrič v Celje.

Nesreča pri nedovoljenem skakanju na vlak. Trije mladi fantje iz Krnjaje pri Somboru v Banatu so sklenili, da bodo odšli iz naše države v Nemčijo. Bili so to 20 letni David Bornet, 20 letni Majer Jakob in 20 letni

Josip Šnepf. Do Maribora so se pripeljali z vlakom, ker pa niso imeli potnih listov, so nameravali potem skrivaj naprej čez mejo. Poskusili so pred nekaj dnevi prehod v bližini št. Ilja, pa so jih zalotili graničarji, ki so uporabili celo orožje ter so mladi begunci komaj ušli nazaj. Uvideli so, da je pot na meji prenevarna, pa so sklenili, da se bodo vtihotapili v Mariboru na tovorni vlak. Na mariborskem kolodvoru je pa bil vlak tako zastražen, da se jim ni nudila prilika skriti se v vagone. Zato so se spravili na most na nadvozu v Košakih ter čakali tam na vlak. Bornetu je namera uspela, ker je padel pri skoku v vagon ter je na ta način došel čez mejo, Majer pa je padel med vagone, ki so mu tako zmečkali ko, da so mu jo morali v bolnišnici odrezati v rami. Šnepf je pri pogledu na nesrečo opustil misel na prepeljavo preko meje in je sedaj v zaporu.

Nesreča s puško. V Ploderšnici pri Mariji Snežni se streljal vrane 33 letni Franc Horvat. Nabita puška se mu je napolnila ob koncu cevi s snegom. Ko je ustrelil, mu je razkadilo puško in eksplozija mu je raznesla levo roko. Težko poškodovani se je zatekel v mariborsko bolnišnico.

Zmrznjenega je našel. Na cesti med Cirkovcami in Pragerskem je našel Alojz Repič iz Zg. Hajdine v snegu zmrznjenega neznanca. Pri njem so našli 5 živinskih potnih listov ter nekaj denarja. Iz potnih listov je razvidno, da je zmrznjeni Franc Pulko, delavec iz Pečk pri Makolah. Pokopali so ga v Cirkovcah.

Otrok podlegel opeklinam. Na Bregu pri Leskovcu je prepustila mati Marija Šumičeva, ki je šla k sosedu, enoletno Marico v

varstvo 16 letni sestri. Varhinja je imela opravka pri štedilniku. Otrok se je skobacal neopaženo k loncu s kropom in padel vanj. Dekletce se je tako hudo opeklo, da je podleglo po 7 dneh prehudi ter mučni poškodbi.

Plaz se je utrgal. Sneg in južno vreme sta povzročila, da se je v Ptujju v Ljudskem vrtu utrgal velik plaz zemlje. Plaz je izruval več dreves in zasul javno pot.

Zaradi poledice padla in si zlomila nogo. Gospodična Kolenc Marija, sestra g. župnika pri Gradu v Prekmurju je šla od večernice. Ker je bila precej huda poledica, ji je spodrsnilo in je tako nerodno padla, da si je zlomila nogo. Ponesrečeno, ki je pri vseh farranih zelo priljubljena, so prepeljali na zdravljenje v soboško bolnišnico.

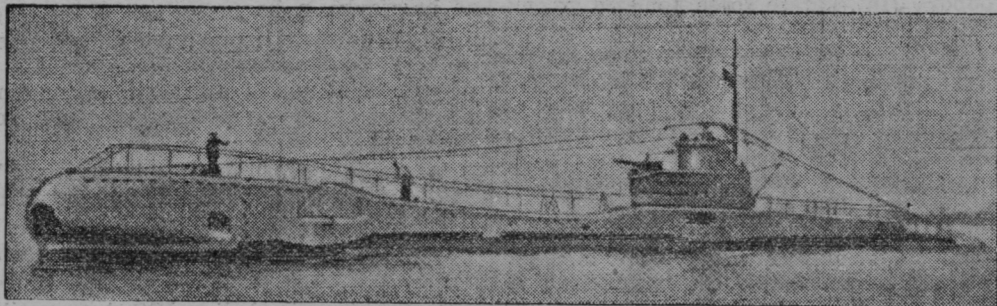
Hišni posestnik in vojni invalid se ubil. Zadnjo soboto se je podal v Celje po razni nakup hišni posestnik in vojni invalid Anton Goršek, ki ima na hribočku v Pečovniku pri Celju malo posestvo. Ko se je vračal v temi proti domu, mu je spodrsnilo, zakotalil se je po pobočju 120 m globoko, treščil z glavo ob drevo in so ga našli v nedeljo zjutraj mrtvega.

Družinski oče smrtno ponesrečil. V Tremarjih pri Celju so čistili progovni delavci sneg s tira. Med temi je bil tudi 28 letni Jožef Vetrh iz Lokrovca pri Celju. Okrog treh popoldne je pripeljal po progi od Zidanega mosta ljubljanski brzovlak, istočasno pa njemu nasproti tovorni vlak iz Celja. Vetrh se je umaknil in se je naslonil na ročaj lopate. V tem trenutku je pribrazil brzovlak, treščil ob toporišče lopate ter odbil Vetrha na nasip Savinje, kjer je obležal nezavesten s prebito lobanjo. Tovariši so ga prenesli v čuvajnico, a je hitro izdahnil. Smrtno ponesrečeni zapušča ženo in nepreskrbljenega otroka.

Nesreča pri streljanju. V Zavodnjaku nad Topolščico je obhajala gostilničarjeva hčerka god. Ob tej priliki so streljali in se je pri tem nevarnem poslu hudo ranil 18 letni dninar Karel Stropnik.

Smrtno ponesrečil mlad voznik. 18 letni Stanko Hribar izpod Sv. Katarine nad št. Pavlom pri Preboldu je peljal divji kostanj v Trbovlje. Med vožnjo se je prevrnil nanj voz in mu je tako hudo poškodoval lobanjo, da je fant podlegel poškodbi v celjski bolnišnici.

Smrtonosen zalet z motorjem v voz drv. V noči ob deseti uri se je zaletel v gosti meglji nad Ljubljano z motorjem v z drvmi naloženi voz ključavničarski pomočnik Franc Novak iz Mengša. Trčenje je bilo tako silovito, da je Novak padel z motornega kolesa s prebito lobanjo in je umrl med prevozom v ljubljansko bolnišnico.

Potopljena angieška podmornica »Tritin«

V nedeljo je po drugi maši šel na občino in se je za čas, dokler razsajajo koze, javil za grobarja...

Hudi časi so se začeli zdaj za njega. Že prva dva tedna je imel tri pogrebe. Sprva se je le z največjo težavo premagal, tako se mu je studilo in tako ga je bilo groza pred mrlji. Po sili in s trdno voljo pa se je navadil, da je opravljal to delo kakor vsako drugo.

Pa se ni držal le tega, kar je prevzel, temveč je pomagal, kjer je bilo treba. Letal je k zdravniku, nosil zdravila, hodil po duhovnika in marsikateremu bolniku je stregel. Najbolj se je brigal za tiste, ki so bili zapuščeni in sami in je po cele dni in noči prebil ob njihovi postelji. Marsikateremu je rešil življenje. Tako se je zgodilo, da so se Dobjeveščani v tej hudi preizkušnji z zaupanjem ozirali vanj in gledali v njem svojega velikega dobrotnika. Medtem ko je sprva opravljal svoje nevarno delo z neko nevoljo in trmo, so ga počasi prevzeli plemeniti nagibi; ta neprestana bližina smrti in to žrtvovanje dan na dan ga je očistilo in je vzbudilo v njegovih duši to, kar je bilo v njej lepo, dobro, krščansko. Dan na dan je imel tudi opravka z duhovnikom in zdravnikom, ki mu nista le svetovala, kako se naj varuje, da se bolezni sam ne naleze, temveč sta tudi sicer bila prijazna z njim in sta ga večkrat pohvalila. Vesel pa je bil posebno zaradi tega, ker je videl, da so mu Dobjani res hvaležni, da ga imajo kakor za svojega in ga tudi kličejo z njegovim krstnim imenom: Tonč. Vse, kar je bilo na njem plahega, trmastega,

surovega, se je otajalo, prvič se je začutil kot človek, ki velja kakor drugi.

Pa ne le v Dobji vesi, po vsem Podkrajju so ljudje govorili o njegovih vnemi in marljivosti; mnogi so se mu čudili, marsikdo ga je hvalil, nekateri pa so seveda vse črno videli in so se zgražali, češ kak je ta človek, vse stori za denar — kakor pravi Judež prodaja za denar svoje zdravje in življenje. »Coprnik Migec« mu seveda ni mogel odpustiti, da se je tako spredelal; saj — kje bi si bil mislil, da bo res šel za grobarja! Migec je bil toliko hudoben, da je vse, kar je kdo slabega o Judežu rekel, temu na uho spravil. Še enkrat je v Judežu vzplamtela stara trma, toda prišel je že tako daleč na dobro pot, da je obrekljive jezike zaničljivo preziral. Le še bolj vneto se je posvetil postrežbi okuženih bolnikov.

Čudno je bilo, da kuga ni prestopila Dobje vesi in je ostal sicer ves Podkraj zdrav. Štirinajst tednov je razsajala in je vsega umrlo en in dvajset ljudi. Od drugega tedna v aprilu dalje ni nihče več umrl, pa kuga je le počasi jenjavala. Nazadnje je kazalo, da si je izbrala še Judeža samega.

Judež je tedaj stregel dvema, ki sta bila že čisto na koncu. Tri dni in tri noči se ni ne sezul ne slekel in ni očesa zatisnil. To je bilo tudi za njega preveč. Četrty dan ga je zjutraj začelo tresti, glava ga je bolela, žila mu je tolkla hitreje in močneje, zdaj ga je zeblo, potem ga je obšlo vroče — in proti večeru je bil tako truden in one-

ki mu ameriške oblasti leta 1919. niso hotele dati dovoljenja za potovanje v Evropo, ker niso hotele, da bi se kot časnikar udeležil pariške mirovne konference. Mož pa je le pokazal, da je pravi časnikar in da je zato tudi primerno iznajdljiv. Vkrical se je kot kuhar na neko ladjo, ki je vozila v Evropo. V prostem času je marljivo pisal za svoje liste. V svojstvu kuharja je šel tudi v Pariz in je tako le prisostvoval mirovnim konferencam.

Trgovski potnik požri nož. Trgovski potnik Dostal se je vozil iz Olomuca v Pršerov. Med vožnjo si je hotel nekaj popraviti na čevljih in se je sklonil k tlom z odprtim nožem v roki. Med tem, ko je rezal košček usnja, ki mu je nagajal, se je vlak naglo ustavil. Mož, ki je imel

Krediti za regulacijo Savinje in pritokov. Gradbeno ministrstvo je sprejelo v svoj program javnih del tudi regulacijo Savinje, Voglajne in Ložnice ter določilo za regulacijo Savinje pod Celjem 30 milijonov, za regulacijo Savinje nad Celjem 10 milijonov ter za regulacijo Voglajne in Ložnice 18 milijonov dinarjev.

Prepeljava hišice po ameriskem vzorcu. V Petanjcih v Prekmurju so doživeli te dni ameriško selitev, ki je vzbudila veliko pozornost. Lastnik lesene barake pri petanjskem mostu je dal prepeljati leseno poslopje na drug konec vasi, kakor so nekdanje prepeljali mlin v bližini mostu. Domači tesar Janez Benkič je barako dvignil na 4 sani in dva para konj sta prav z lahkoto potegnili tovor po gladki zasneženi cesti na zaželjeni kraj.

Redek lovski plen. Lovski najemnik g. Javornik Jože je ustrelil na starem gradu pri Koblju v občini Oplotnici popolnoma belega zajca. Takega lovskega plena tukajšnji stari lovci po 40 letnem najemu ne pomnijo.

Pojasnilo. K našemu poročilu v zadnji številki glede v Slov. Bistrici izsledene ponarejevalske družbe podajemo naslednje pojasnilo: Fran Napast je bil koj po aretaciji izpuščen. Pri njem najdeni in zaplenjeni denar je bil njegove žene in ji ga je sodišče že vrnilo. Ostalo Napastovo premoženje izvira iz poštenega nakupa.

Vse čitajte! Dosti je takih naročnikov iz Prekmurja, da prečitajo samo dopise pod Slovenska krajina. Opazili smo pa v zadnjih dveh številkah »Gospodarja« pod »Novice iz domačih krajev« več pomembnih dopisov iz

General Ganne, vođa zvezdanih francozojev, kojega čete so na delu, da pomorejo Angležem od juga pri prodiranju v Tripolitaniji

Ras Nasibu, bivšemu abesinskemu cesarju H. Selasiju zvesti poglavar Abesincev

Prekmurja, torej čitatelji »Gospodarja«, od začetka do konca, šele potem boste zvedeli za vse dogodke v svetu in v Prekmurju.

9 jurjev je nekdo sunil gluho-nememu mesarju. V mariborski mestni klavnici je zaposlen gluho-nemi mesar Ivan Čuješ. S pridnim delom in varčnostjo si je prihranil nekaj tisočakov. V zadnjem času pa je popival po gostilnah v Melju. Tako se ga je nakresal, da je zaspal na cesti v snegu. Spečega je našel stražnik in ga rešil pred zmrznjenjem. Ko se je Čuješ streznil, je opazil, da mu je sunil nekdo v spanju listnico z 9 jurji.

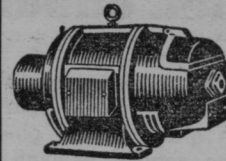
Kolesni tat pod ključem. Po okolici Sv. Lenarta v Slov. goricah je pokradel 5 koles 24 letni Rudolf Prikl od Sv. Jurija v Slov. goricah. Orožniki so nevarnega tatu zaprli.

Uboj v pretepu. V okolici Ljutomera je došlo do pretepa, v katerem je obležal mrtev 18 letni Stanko Kralj iz Nunske grabe. Ubijalec se je sam javil orožnikom.

Nočni vlom. V Majšperku je bilo vlomljeno v noči v prostore znane tovarnarske gospe Kubrichtove. Vlomilci so zvezali nočnega čuvaja in so mu zamašili usta, preden so se začeli okoriščati z vlomom. Odnegli so 30 kg sladkorja, več moke, masti, dragocene preproge in 70 m izdelanega blaga. Škoda znaša več tisoč din.

Vlomilski obiski. V Pristavi pri Sv. Barbari v Halozah so obiskali vlomilci Glaviča Andreja in mu vzeli 4 kure, Martinu Koledniku v Pristavi sodček vina iz vlomljene kleti. V Okiču pri Jož. Hvalec so odnesli okoli 100 l kisa. Pri g. Ernestu in Barbari Slavetič niso nič odnesli, ker niso mogli noter. Storitelcem so na sledu. V Zavrčki občini pa so tudi orožniki razkrinkali več storitelcev, oziroma tam je pokradeno bilo vino, žganje itd. Pri orožnikih je cel muzej ukradenih predmetov, najdenih pri storitlih. Lastniki si sedaj odnašajo domov najdene predmete. Zadnje besede bo imelo sodišče. Tatvine in vlomi v so-

DOBAVLJA-POPRAVLJA

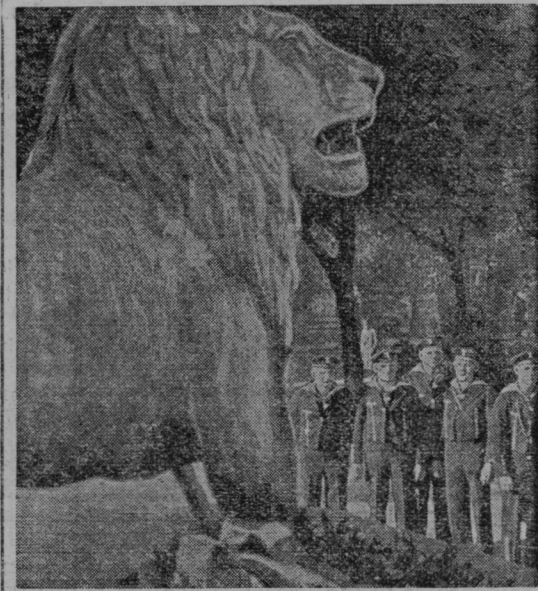

motore
in vse vrste električnih strojev
Domača tovarna
RUDOLF PASPA
Zagreb, Koturaška 69

sednji župni izvirajo še iz prejšnjih let. O krivicah morda prihodnjic kaj več.

Za uboj 15 let ječe. Alojz Dokl iz Ženika pri Gornji Radgoni je živel radi obmejnih sporov v sovraštvu s sosedom Jurijem Šešerko. Soseda sta se sovražila na smrt in se neprestano tožarila ter celo dejansko obračunavala med seboj. Novembra lani sta se zopet skregala. V prepiru je pognal Dokl v soseda kos opeke. Ta se je nato doma iz jeze napil. Vzel je staro lovsko puško in je ustrelil skozi okno Dokla, ki je sedel pri peči. Posestnik Dokl se je zgrudil mrtev, ker je dobil v glavo 50 šiber. Jurij Šešerko je bil te dni radi uboja v M. Soboti obsojen na 15 let ječe.

Vi imate les, drva, pa bi radi krompir ali žito, v drugem kraju imajo krompir in živež, potrebujejo pa drva za zimo. Kako boste naredili kupčijo, ko smo tako daleč narazen in drug za drugega ne vemo? — Oglas v »Slov. gospodarja«!

Italijani so prepeljali po osvojitvi Abesinije pred 5 leti v Rim iz abesinske prestolnice Addis Abebe na slikl vidnega ogromnega kamenitega leva

pri tem opravilu na nesrečo odprta usta, je nenkrat, ko se je vlak naglo ustavil, začutil, da mu je padel nož skozi odprta usta. V bolnišnici v Preševu so mu potem vzeli nož iz želodca. Na srečo mu ni prizadejal nož nobene rane, čeprav je bil odprt.

39 krat prababica... V Kugelhutu, švicarski kanton St. Gallen, živi 85 letna vdova Johanna Bragger. Starka ima 123 potomcev, namreč deset otrok, 74 vnukov in 39 pravnukov.

Živela je še 50 let po svoji smrti. Friderika Knitl, žena peka iz Holzgaua na Bavarskem, je dobila že v 28. letu popolnoma sive lasi. Reva je osivela po strašnem dogodku, ki ga ni nikoli pozabila. Ob rojstvu drugega otroka jo je zgrabil si-

mogel, da se je komaj še držal pokonci. Zdaj ni pomagalo nič, pustiti je moral svoja bolnika in gledati, da pride domov. Z zadnjimi močmi se je privlekel čez hrib v Kot k Jeruljini bajti. Bil je bled kakor smrt in potne srage so mu stale na čelu. Ko ga je ženkica zagledala, je zavpila: »Sveta Pomagalka — Tonč, Tonč, koze si prinesel! Kaj bo, za sveto božjo voljo?«

Bolnik je na en dušek izpil kozarec žganja, ki si ga je bil grede domov kupil, ulegel se je in se je začel neznanško potiti. Jerulja se je sukala okoli postelje in je rotila vse svetnike in svetnice božje. Enkrat je stopila blizu, spet se je plaho umaknila, potem je letala sem in tja in ni vedela, kaj išče. Ko je bilo že blizu polnoči, se je ustavila ob njem in mu je rekla:

»Tonč, ali me čuješ? Tonč, jaz vem, kaj bo pomagalo, da ti bo boljše. Ko se bo zasvitalo, pojdem na božjo pot k Mariji v Puščavo. To bo pomagalo, gotovo ti bo pomagalo.«

Bolnik, ki ga je kuhala vročina, ni nato nič odgovoril, temveč je zmedeno blodil. Jerulja ga je gledala, čisto jo je zbegal pogled na njega, začela je še bolj glasno moliti, pa vsa molitev se ji je zmešala.

»Sveta Marija Pomagalka,« je stokala, »hiti nam na pomoč!... Sveta Apolonija, ti pomagaj!... Ne, ne, saj, sveta Apolonija, ti si za zobe. Sveta Lucija, ti si za vročino in za očesa!... O ti sveti Hieronim, varuj nas treska in hudega vremena!... Sveti Lavrencij, ti nas pohladi!

Sveti Rok, reši nas kuge!... O ljubi Jezus, pokroftaj, požegnaj in napoji verne duše v vica!... Pridite, verne duše, pridite na pomoč!... Sveta Marija, čisto sem zmešana, vse se mi suče okoli buče, morda sem se že koz nalezla! O mati Marija, vzemi me k svojemu Sinu v nebeško kraljestvo! Amen.«

Bolj ko se je bolnik premetaval, bolj ko je stokal, bolj je bilo ženkico strah. Nazadnje se ni mogla več držati, planila je v kamro, preoblekla se je, napolnila koš, vzela palico in zbežala iz bajte. Če je bila hitra, je v Bistrici lahko še ujela jutranji vlak in je bila proti poldnevu že pri Mariji v Puščavi. Grede pa ji je prišlo na misel, da bi Tonč mogel medtem umreti, in če bi umrl brez zakramentov, bi bila ona kriva. Obrnila se je proti fari in k župnišču; tu je potegnila za zvonec pri vratih. Ni minulo dobrih pet minut, že je prišel gospod kaplan čisto oblečen; bil je prepričan, da je treba naglo kam na spoved. Jerulja mu je s pretrganimi besedami dopovedovala, da je Tonč v njeni bajti, da se je črnih koz nalezel, gospod naj ga gredo takoj sprevideti, da ne bi brez zakramentov umrl — ona pa mora k Mariji v Puščavo, drugače za bolnika ni več pomoči.

»Kdo pa je pri bolniku?« je vprašal duhovnik.
»Nobeden — čisto sam je v bajti,« je zajecala ženka; »jaz pa moram v Puščavo, mudi se mi... tu imate ključ, da si boste mogli odkleniti; bajto sem zaklenila... Ko ga boste sprevideli, vzemite iz skrinje moje rože — jih je

Kmetijsko pospeševalno delo okrajnega kmet. odbora v Laškem

Laški okraj v splošnem

Laški okraj meri 32.073 ha. Okraj je zelo gorat in pokrit z gozdovi. Ravnine je zelo malo. Iz tega sledi, da je okraj zaradi pomanjkanja primerne plodne zemlje pasiven.

Govedoreja

Glavna gospodarska panoga v okraju je živinoreja. V dokaz temu naj služijo naslednje številke. Lansko leto se je na postaji Laško naložilo 125 vagonov volov za izvoz v inozemstvo, 7 vagonov pa za tuzemstvo. Na postaji Zidani most pa za inozemstvo 29 vagonov, za tuzemstvo pa 2 vagona. Skupaj 163 vagonov. V vsak vagon se je naložilo 12 glav živine, in sicer prvovrstnih volov, težkih preko 600 kg žive teže. Skupaj tedaj 1956 volov. Resnica je, da vsa živina ni bila vzrejena v laškem okraju, vendar sem mnenja, da je od zgoraj navedene živine bilo 75 odstotkov iz laškega okraja. Računati tudi moramo, da kmetje iz nekaterih župnij, oziroma krajev ženejo vole na sejme v drug okraj, na primer v Sv. Jurij, Planino in Rače. Zelo veliko živine iz našega okraja pa se zakolje in porabi v domačem okraju, predvsem v Trbovljah in Hrastniku. Posebno je to važno sedaj, ko primanjkuje pitanih prašičev in slanine iz Hrvatskega in je gotovo, da bo povpraševanje po goveji živini še večje.

Važna je govedoreja tudi radi mleka. Trbovlje Hrastnik, Laško, Rimske Toplice uporabljajo veliko mleka in mlečnih izdelkov. V okraju je razširjena predvsem pomurska pasma. Ako je v nekaterih okrajih Slovenije kmečki gospodar ponosen na svoje konje, so pa v našem okraju ponos kmeta lepi voli.

Da se pa plemo živine še izboljša, skrbi okrajni kmetijski odbor za dobre plemenjake.

Sadjarstvo

Druga zelo važna panoga v okraju je sadjarstvo. Vsako drugo leto je važen dohodek našega kmeta sadje. Zadnja leta se je zasadilo zelo veliko mladih sadnih dreves v okraju, zgradilo pa tudi že več sadnih sušilnic v okraju.

Okrajni kmetijski odbor ima v svojem proračunu tudi zneske za podporo pri gradnji sušilnic. Podpore se bodo delile seveda samo tam, kjer bodo sodelovali domači prebivalci, oziroma občine. Pa tudi pravilno napravljen sadjavec je veliko vreden. Kdor ga ima sedaj naprodaj, ga lahko proda po 5 din liter.

Letos, ko pričakujemo ugodno sadno leto, bo okrajni kmetijski odbor pospeševal tudi

škropljenje sadnega drevja. V okraju je tudi 14 podružnic Sadjarskega in vrtnarskega društva, ki tudi pospešujejo napredek sadjarstva.

Svinjereja

Svinjereja je tudi važna kmetijska panoga, posebno glede prehrane, domačega prebivalstva. Ne more se pa razviti, ker primanjkuje primerne krme (žita).

Znižanje cen cementu

Za oboje, govedorejo in svinjerejo, pa je važno, da bi se izboljšali hlevi. Ureditev hlevov, gnojišč in gnojničnih jam je važna za napredek govedoreje in svinjereje, pa tudi travništva in drugih kmetijskih panog, zato je naša stalna zahteva, da se v to svrhu zniža cena cementu, oziroma da se s podporo tozadevna akcija podpira.

Gozdarstvo

Tudi gozdarstvo je važna panoga v okraju. V okolici Hrastnika, Trbovelj, Hude jame se prodaja posebno jesenski les. Veliko se napravi tudi splavov iz stavbnega lesa in deska na Savinji. Precej se izvažata tudi drv. V Laškem je tudi sedaj gozdna drevesnica. Potrebno je, da se izsekani gozdovi tudi zasedajo.

Poljedelstvo

Poljedelstvo se podpira s preskrbo s semeni in z nabavo razkužil zoper snet.

Proračun

Proračun izdatkov okr. kmetijskega odbora za l. 1941. znaša 40.000 din. Ravno toliko je dohodkov, za katere prispevajo občine.

Posvetu

Oči sveta, ki so bile uprte v Anglijo, ki bi naj doživela v najkrajšem času nemški vdor, so se kar preko noči zagledale v vzhod, kjer imajo Nemci v Romuniji zbranih 600.000 mož. O tej armadi trdijo, da dela red v Romuniji in varuje tamošnje petrolejske vrelce. Turki izjavljajo, da so pripravljene na vse. V trenutku, ko bi se pojavile nemške čete na Bolgarskem, bi se Turčija zoperstavila tem z oboroženo silo. Angleški ministrski predsednik Churchill je v svojem govoru po radiu povedal celemu svetu, da se zgr-

Kratke tedenske novice

V turški prestolnici Ankari je bila 16. februarja podpisana pogodba o nenapadanju med Turčijo in Bolgarijo. Pogodba se ne tiče pogodbenih obveznosti obeh držav z drugimi državami.

Bolgarski parlament se je sestal 18. februarja. Na tej seji pričakujejo važne izjave bolgarskega zunanjega ministra Popova o turško-bolgarski nenapadalni pogodbi.

Po poročilih ameriških listov je pričakovati, da bosta v kratkem odpotovala na obisk v Nemčijo bolgarski ministrski predsednik Filov in zunanji minister Popov.

V Romuniji so zaplenili vse premoženje legionarskih organizacij. Prepovedan je vsak politični pokret in izdani so strogi ukrepi proti poskusom upora.

Ker je krenilo več članov italijanske vlade na fronto, med njimi zunanji minister Ciano, prosvetni minister, ministra za javna dela ter za finance, je bila vlada 17. februarja izpopolnjena z imenovanjem nekaj novih državnih podtajnikov, ki bodo nadomeščali odsotne ministre.

V Italiji so izdali posebne varnostne ukrepe proti padalcem. Brez posebnega dovoljenja tuji ne smejo zapustiti svojih bivališč. Posebne varnostne straže so razvrščene po južni Italiji, kamor so se že bili v minulem tednu spustili angleški padalci.

Londonski radio je sporočil svetu, da so Jugoslovani najboljši vojaki v Evropi.

Angleški vojaški krogi so prepričani, da bodo istočasno s poskusom nemškega vdora v Anglijo izvršeni tudi obsežni napadi s strupenimi plini.

Ameriški predsednik Roosevelt je odposlal z letalom v Anglijo svojega tretjega zaupnika v osebi predsednika slovitega Hawarskega vseučilišča, Jamesa Conant, ki je eden najodličnejših pristašev pomoči za Anglijo.

Angleška letala so letela zadnjo soboto v noči prvič nad Krakovom, Katovicami in južno Poljsko. Letala so metala letake.

Nekje v Afriki pripravljajo veliko letališče, kjer bodo sestavljali ameriški in angleški inženirji iz Amerike v posameznih kosih pripeljana letala.

V Kremlju v Moskvi je pričel 18. kongres komunistične stranke Sovjetske zveze.

Ameriški senat je začel 17. februarja v Washingtonu razpravo o Rooseveltovem zakonu za posojanje vojnih potrebščin demokratskim državam.

Med Anglijo in kitajskim maršalom Čangkaj-šekom je sklenjena tajna vojaška zveza, ki bi naj onemogočila prodiranje Japoncev proti jugu.

V Španiji in na Portugalskem je divjal zadnjo soboto in nedeljo silen vihar, ki je povzročil strahovita opustošenja.

polno, so zlate in srebrne tudi, v moji kamri so zelene, ne pozabite jih!»

»Ti si čisto zmešana,« je dejal kaplan nevoljno; »pustiš bolnika samega pa se podajaš na božjo pot, ta je lepa! Ali nisi nikoli čula za dela krščanskega usmiljenja?»

»Pač, pač... saj znam katekizem. Dela krščanskega usmiljenja so: Nevedne učiti, dvomljivcem prav svetovati, krivico potrpežljivo prenašati, za žive in rajne moliti — ali ni tako?«

»Na glavno reč pa zabiš... Prav je moliti, pa o pravem času. Najprej je treba bližnjemu pomagati in bolniku postreči. Tebi nihče ni tako blizu kakor Tonč. Kdo pa naj mu drug postreže, če ti ne?«

»Moj Bog, moj Bog, jaz še nikoli nisem bolniku stregla. K Mariji v Puščavo pojdem in mu pošljem Našo ljubo Gospo sem — ta zna bolje streči kakor jaz.«

»Ali misliš, da se bo Naša ljuba Gospa dala taki ženski komandirati, ki ne ve, kaj je njena dolžnost? — Takoj se mi vrni in stori, kar si storiti dolžna! Skup pojdeva. Najprej moram videti, kako je z bolnikom.«

Kaplan je šel predi, Jerulja pa je capljala za njim in je vzdihovala in stokala pa polglasno šepetala razne molitve.

Ravno svitati se je začelo, ko sta prišla do bajte v Kotu. Pa kaj sta zagledala! Duri so bile od kraja odprte, bolnika ni bilo nikjer, tudi njegove obleke ne. Zaslutila

sta, da je kaj narobe, in sta prebrskala vse kote po bajti, iskala sta okoli bajte in klicala Tonča, pa nista našla sledu za njim.

»Zdaj pa imaš,« je zagodrnjal kaplan.

»Angel varuh ga je odnesel,« je odgovorila Jerulja.

»Ga je že, na pravi kraj zanesel.«

»Seveda, to bi bilo prijetno, ko bi nemarni ljudje lahko angelom pa svetnikom svoje dolžnosti nalagali,« se je gospod kregal. »Zraven njega bi bila morala čuti, ne pa bežati. Zdaj je ves vročičen zašel ven na mraz, v les kam, tam je še do kolen sneha, in si je šel po smrt. Kriva pa si ti, neumna Jera!«

»O ljuba Pomagalka! Sveti Volbenk, ti nas varji jeze in sovraštva!« je zajavkala Jerulja. Letala je venomer sem in tja, nazadnje se je lotila skrinje in je pobrala iz nje vse suhe rože, kar jih je bilo, da bi se prepričala, če ji katera ne manjka.

Duhovnik pa je odhitel v Dobjo ves, da bi videl, če se Judež morda ni tja vrnil. Pa tudi v Dobji vesi ga ni našel, niti ni kaj zvedel o njem. Zdaj so se zbrali možje in so cele ure iskali po lesu in vse okoli bajte v Kotu; pa vse iskanje je bilo zaman. Na večer so nehali z iskanjem in so bili prepričani, da je Judež izgubljen. Ta ali oni je hinavsko požaloval, eden ali drugi je dejal, da ni posebne škode, če se je izgubil; Dobjani pa so resnično žalovali za njim. Nekaj skrivnih solz za njim je ušlo Nadvorski Julki...

(Dalje sledi)

lovit krč. Obležala je kakor mrtva. Sorodniki so bili prepričani, da je mrtva. Dva dni je ležala doma na paroh, prišla je toliko k zavesti, da je videla vse, kar se dogaja okoli nje, ni pa mogla niti z najmanjšim gibom dokazati, da še živi. Pred njenimi zavestnimi očmi so gorele sveče, videla je moža in sorodnike, kako so se jokali ob slovesu, ko so hoteli pokriti krsto s pokrovom. Tedaj se ji je z nadčloveško močjo posrečilo, premakniti levo trepalnico tako, da so prisotni opazili. Rešila se je strašne smrti v jami. — Dogodek sam je pa tako vplival nanjo, da je dobila popolnoma sirove lase. Preživela je 50 let svojo prvo smrt, zdaj je v 78. letu resnično umrla.

njavo v Bolgarijo nemške tehnične čete in da so vsa bolgarska letališča v nemških rokah, čeprav dela bolgarska vlada tako, kakor da o vsem tem nič ne ve. Da je Bolgarija na pragu usodnih dogodkov, potrjuje okoliščina, da je angleška vlada prekinila diplomatske stike z Romunijo in dala sporočiti bolgarski vladi, da bo isto storila z Bolgarijo, če bi napadli Nemci preko njenega ozemlja Grčijo ali Turčijo. Posebno pa je še treba poudariti izjavo angleškega poslanika lorda Halifaxa v Ameriki, ki je rekel, da Anglija ne bo ostala samo pri teh ukrepih.

Poglavar Španije na dveh važnih sestankih. Poglavar španske države, general Franco, se je sestel 11. februarja na italijanski Rivieri (severnozapadna obala proti Franciji) z Musolinijem, 13. februarja pa v Montpellieru na francoski Rivieri z maršalom Petainom. Franco je obiskal tokrat prvič službeno Italijo ter Francijo. O teh sestankih se zelo mnogo ugiba. Službeno je bilo objavljeno, da je bila med omenjenimi državniki dosežena popolna soglasnost o evropskih in o vseh vprašanjih, ki v sedanjih zgodovinskih trenutkih zanimajo svet.

žili v družinski grob ob gorski cerkvi Matere božje. Na sedmini so nabrali pogrebci 150 din za novo bogoslovje.

Smrtna kosa pri Sv. Rupertu v Slov. goricah. Spet so zapeli zvonovi in naznanili, da smrt kosl in išče žrtve zmiraj v moških vrstah, že 11 po številu. Pred kratkim je šel v večnost Anton Svarc iz Jazbin, čez nekaj dni pa smo spremili k zadnjemu počitku Čuček Jakoba, p. d. Sekolovega Jaka iz Črmljenšaka, staraga 78 let. Bil je blaga duša. Pevski zbor mu je zapel krasni nagrobni. Bog mu daj nebesa!

Gregonova mamica na zadnji poti. Prejšnjo nedeljo, 9. t. m., smo v Turnišču v Prekmurju položili k večnemu počitku Tkaleo Barbaro, po domače »Gregonovo mamico«. Pokojnica je bila dobra in po vsem Prekmurju znana ženica; kajti prepešala ga je nešteto krat, ker je v mlajši dobi hodila okrog po sejmih. Ko pa se je bližal večer njenega življenja, je posvetila glavno skrb svojim vnukom, katerim je bila prababica in jih je zelo ljubila. Njenega pogreba se je udeležilo mnogo ljudi. Med drugimi tudi zet dr. Klar s svojo družino. Naj počiva v miru, a preostalim naše sožalje!

Smrt samske sosesnice v št. Jerneju pri Ločah. V soboto, 8. februarja 1941, je umrla na Ličnici samska sosesnica Korošec Lucija v 69. letu svoje starosti. Vzela jo je pljučnica. Bila je v Marijini družbi od njene ustanovitve. Doma je delala in gospodinjila dvema samskima bratoma, pogosto prihajala v cerkev in k zakramentom in tako pokazala, kako se da delo združiti z molitvijo brez škode za imetje. Bila je priprosta in ponižna ženska, ki jo je vse rado imelo, kar je sprical tudi njen lep pogreb. Naj v miru počiva!

Spominjajmo se v molitvah rajnih!

Bivši izseljenski komisar in duhovnik umrl. V šostanju je umrl g. Maks Gorličar, bivši izseljenski komisar in duhovnik. Rodil se je 22. oktobra 1877 v Mozirju. Mašniško posvečenje je prejel l. 1901. Kaplan je bil na Vidmu ob Savi, pri Sv. Juriju ob juž. žel., pri Sv. Magdalenii v Mariboru in v Šmartnem pri Velenju, od koder je odšel v samostan. Kot dominikanec je deloval v Dubrovniku, v Rimu, v Gradcu, Šopronju in na Dunaju. Po vrnitvi v svetni duhovski poklic je pomagal v pastirstvu pri Sv. Jakobu v Slov. goricah, v Novi cerkvi pri Celju in v Mozirju. Leta 1935. je postal izseljenski komisar v Düsseldorfu v Nemčiji. Bil je z vso požrtvovalnostjo na delu med našimi slovenskimi izseljenci, ki ga hranijo v najboljšem spominu. Rad je zahajal tudi med slovenske izseljence v Francijo in jim je pomagal po svoji moči. Vojna na zapadu mu je prekrizala vse lepe načrte, katere je imel glede vsestranske pomoči našim izseljencem. Blagopokojni je bil goreč duhovnik, vnet prosvetni delavec in je tudi marsikaj napisal, kar bo obdržalo z zgodovinskega vidika trajno vrednost. Dobremu g. Maksu bodi Vsemogočni obilen plačnik, preostalim naše sožalje!

Dobra mati umrla v Holmcu pri Prevaljah. Nemila smrt je utrjala nit življenja komaj v 61. letu starosti dobri, daleč naokoli znani Teréziji Perše, p. d. Desetnikovi mami. Rajna je vdana v božjo voljo potrpežljivo prenašala težko bolezen in je tudi sprevidena s sveto popotnico odšla s tega sveta. Ni ga menda človeka, ki bi se do nje obrnil za kako pomoč, da mu ne bi ustregla po svoji moči. Kako je bila rajna mama priljubljena, je pokazala obilna udeležba njenega pogreba. Da je pa rada vsakemu postregla, priča to, da je še vsem, ki so jo spremljali na zadnji zemeljski poti, poskrbela okrepčilo. Rajna mama zapušča moža in sedem že preskrbljenih otrok. Zvest obiskovalec njene hiše je bil že dolga dolga leta »Slovenski gospodar«. Rajnici svetila večna luč, žalujočim pa naše sožalje!

Dolgoletni naročnik »Slov. gospodarja« preminul. Na Vodulah v župniji št. Peter pri Mariboru je Bog poklical k sebi po večno plačilo 77 letnega

posestnika Jožefa Protnerja. Rajni je bil dolgoletni naročnik »Slov. gospodarja« in je vzgojil v pravem krščanskem duhu 8 danes že dobro preskrbljenih otrok. Njegovo občo priljubljenost, katere je bil deležen v župniji, je dokazala obilna udeležba sofaranov pri pogrebu. Blagemu rajnemu svetila večna luč, preostalim naše sožalje!

Blaga samska posestnica je preminula pri Sv. Petru pri Mariboru. Zvonovi farne in gorske cerkve so naznanili žalostno vest, da je umrla v Vinički vasi na vnetju možganske mreže blaga samska posestnica Marija Tomažič v starosti 64 let. Zvesto je služila Bogu in bila je dobrega srca. Ob veliki udeležbi smo jo polo-

Dopisi

Slovenske gorice

Sv. Peter pri Mariboru. (Ruperče-Grušova). V »Slovenskem gospodarju« smo že sporočili javnosti, kako razburja tukajšnje prebivalce čudno postopanje občinske uprave pri Sv. Marjeti ob Pesnici v zadevi prešolanja naših šoloobveznih otrok. Vsi, ki poznajo pota in velike ovinkke od Partiča, po katerih morajo hoditi otroci v šolo k Sv. Majeti, se prijemljejo za glavo, da nekateri občinski odborniki nimajo ne srca in ne razumevanja za naše otroke. Ob velikem snegu letos pozimi so pa otroci večidel ostajali kar doma, ker so bila pota v šolo preslaba in predaleč. Tako trpi zelo tudi učni uspeh naših otrok, ker ne morejo hoditi redno v šolo, česar vsega ni bilo, ko so otroci hodili v šolo k Sv. Petru. Hvaležni smo g. župniku pri Sv. Marjeti ob Pesnici, ki so stali zmiraj na strani nas staršev ter so celo s posebno vlogo na oblast podpirali naše upravičene zahteve. Apeliramo na vse dobromislele občane in občinske odbornike, da se po-tegnejo za našo pravično stvar ter povežejo znanim diktatorjem, da naj delajo ljudstvu v korist, ne pa soobčanom v škodo.

Jarenina. Zadnji dopis Vašega dopisnika iz Pesnice glede onih slavnih »patriotov« in »nationalistov«, ki so šli kot člani »vсенacionalne organizacije« na sprehod v sosednjo deželo, je vzbudil tudi v Jarenini veliko zanimanje. Tudi iz tukajšnjega društva nationalistov so se nekateri člani prav domoljubno žrtvovali in so tudi vzeli potno palico v roke ter so jo »korajžno ucvrili« za svojimi pesniškimi nacionalističnimi prijatelji. Mi pa, ki se ne šopirimo s takimi prisiljenimi patriotskimi podvigi, gledamo z obžalovanjem na te nacionaliste.

Št. Ilj v Slov. goricah. Pri nas smo dobili v letu 1940. novo cesto v Ceršaku. Tukajšnja tovarna je dala graditi zidano cesto od banovinske skozi vas Ceršak do Mure. Sedaj tovarni ne bo treba več prevažati lesa in tovarniških izdelkov preko Mure čez ozemlje Nemčije, ampak bodo s kmečkimi vozovi in avtomobili vozili vso to blago iz tovarne na železniško postajo v št. Ilju. Sedaj tudi ni nevarnosti, da bi tovarna zastala in da bi delavci zgubili kruh, kar smo se najbolj bali. Vaščani našega zavednega Ceršaka pa so dobili lepo cesto, da jim ne bo treba gaziti blata

Nevarni netopirji. Ameriški profesor Pawan je na predameriškem otoku Trinidad zaključil težavno znanstveno delo. Na tem otoku se je zelo pogostoma pojavila steklina, ki je prav gotovo niso razširjali psi. Šlo je tedaj za to, da se odkrijejo nevarni raznašalci baci-lov. Po daljšem raziskovanju je prof. Pawan sedaj ugotovil, da so ti raznašalci neki netopirji. Dali so mu nato na razpolago potrebne vsote, da bi započel uničevalen pohod proti tem netopirjem.

Jezik, ki ne pozna besede vojna. Je ljudstvo, ki prave vojne nikoli ni poznalo. Najboljši dokaz je to, da v njegovem jeziku ni izraza za vojno. Eskimi so to ljudstvo. Morda je zemljepisna lega njihovih dežel vzrok,

Januš Golec:

Hči mariborskega mestnega sodnika

Ljudska povest iz junaške dobe obrambe Maribora pred Turki leta 1532.

Pri niti začeti oblegi Maribora, ko sta bila občana zmedenost in obup na višku, se je pokazalo, da je nebo navdahnilo omenjenega viničarskega fanta z edino rešilno mislijo. Pri izvrševanju navdiha ga je vodila božja roka in mu pomagala oteti v odločilnih trenutkih Maribor.

Prazni mestni jarki so mrgoleli Turčinov, kateri so grozili obzidju s stisnjenimi pestmi. Sam veliki vezir Ibrahim paša je galopiral na belcu proti mestu, ko je vdrla voda po glavnem krčevinskem grabnu iz Treh ribnikov, se razdelila pri severnem obrambnem stolpu na levo in desno ter napolnila v par minutah jarke do vrha.

Kakor bi trenil, se je spremenil položaj za tabor oblegovalcev in obleganih!

Pri pogledu na rešilno valovanje vode v jarkih so poklekli branilci po hodnikih za obzidjem, sklepali iz dna duše roke, jih dvigali kvišku in se zahvaljevali glasno Bogu in Materi božji, da sta jim naklonila pomoč v skrajni sili.

7

Silovito bruhanje vode v izpraznjene jarke je čisto zmešalo sigurne zmage pijane Turčine. Vojaki na obrežju jarkov so se pozabili skloniti, da bi ponudili roke po grabah se potapljajočim tovarišem, kateri so vpili k Alahu iz presenečenja in strahu pred smrtjo.

Jesenski mrak je legal na zemljo med gorečo zahvalno molitvijo na obzidju — med potapljanjem ter obupnim alahovanjem po jarkih in na njihovih obrežjih med turškimi jezdecimi in pehoto.

Pryo noč začete oblege so bile po Mariboru polne vse cerkve in cerkvice Vsemogočnemu ter nebeski Materi najhvaležnejših branilcev, katere sta prevzela prerोजना hrabrost in iz obupa zraslo zaupanje v zmago nad sovražnikom. Mestni poveljnik Krištof Wildenrainer je prebil ono nepozabno noč po skrbno opravljeni spovedi na kolenih v župni cerkvi sv. Janeza.

V zahvalo za prvo in za nadaljnji potek oblege odločilno rešitev so zvonili vsi mariborski zvonovi ono noč do polnoči.

Turške priprave za naskok in maščevanje nad nedolžnimi

Sultan Sulejman se je razljutil do pobesnelosti nad pašami in nižjimi poveljniki, kateri so nasedli nastavljeni pasti in se osmešili s prenagljenostjo že ob prihodu pred Maribor. Zapovedal je strokovnim četam, da morajo

do kolen, kakor je bilo skoro ob vsakem deževnem vremenu. Tisti, ki so delali proti tej cesti, pa so dobili dolg nos in vse se jim sedaj smeje, ko jih nihče ni poslušal.

Sv. Lenart v Slov. gor. Prosvetno društvo »Zarja« pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je priredilo dne 26. januarja 1941 zelo uspeli »domovinski dan«. Na sporedu so bile deklamacije, petje in govora dveh govornikov iz Maribora. Zlasti g. učitelj Kotnik je razvnel vse poslušalce. Udeležba občinstva je bila tako dopoldne kakor tudi popoldne prav lepa. Želimo še več takih prireditvev, da se poživi naša ljubezen do domovine in dvigne naša narodna samozavest. Odbor za zimsko pomoč je nabral na prostovoljnih prispevkih nekaj nad 8000 din. Na tem mestu izrekamo vsem darovalcem iskren Bog plačaj!

Sv. Lenart v Slov. goricah. Kljub težkim časom, v katerih živimo, se tukaj pridno giblamo. Naše mladinske organizacije so zelo živahno na delu, kakor je že od nekdaj bila navada v Slov. goricah. Naša mladina ne popiva in ne razgraja, ampak se posveča bodočim poklicem s tem, da se izobrazuje in organizira. — Zadnje nedeljo smo pa možje in fantje imeli sejo širšega odbora zaupnikov naše stranke JRZ. Obenem je bil tudi občni zbor te organizacije. Predsedoval je domači priljubljeni zdravnik dr. Krambergar. O zanimivih dogodkih zunaj mej naše domovine in v notranjosti nam je v domači besedi poročal bivši naš poslanec, mariborski podžupan Žebot. Predsednik g. dr. Krambergar se je na seji v znesenih besedah spominjal smrti blagopokojnega voditelja dr. Korošca, kateremu smo vsi zaključili trikratni »Slava«. — Na seji smo se tudi pogovarjali o prehrani našega ljudstva in smo sklenili kmetje, da bomo v letošnjem letu obdelali in obsejali vsak rob zemlje, ki je sposoben. Če ne za drugo, pa za krompir, koruzo in fižol. — Naše ravnine so vse pod vodo. Bojimo se za zimsko setev, da ne bo prezimila.

Sv. Rupert v Slov. goricah. Zadnjič smo poročali, da bodo letos ženini na karte, pa smo se pošteno uredili, kar naenkrat imamo cel koš kandidatov, ki bodo skočili v sladki zakonski jarem. Bog daj srečo! — Pretečeno nedeljo je imela krajevna Kmečka zveza občni zbor. Mnogo ljudi je poslušalo z zanimanjem poročila g. Špindlerja in marsikateri je prišel do zaključka, edina kmečka organizacija je vodnica kmetijskega stanu. Za zaključek je zapel moški zbor kmečko pesem: »Mi smo slovenske zemlje orači«.

Sv. Andraž v Slov. goricah. Letošnji predpust je pri nas zelo živahen, saj je bilo zadnje nedeljo oklicanih 10 parov. Najlepše izpričevalo naši župniji podaje dejstvo, da imamo letos samo domače neveste, celo iz treh tujih župnij so si zaželeli ženini nevest iz naše župnije. Pa jih še imamo... Nakaznic za neveste pri nas zaenkrat še ne bo. Naš vrli Pihler Franček si je izbral za svojo življenjsko tovarišico šaupri Faniko, vrlo družbenico, požrtvovalno cerkveno pevko in vneto gledališko igralko. Težko jo bomo pogrešali na našem odru. Bog živi vrla novoročenca! Naš dobri Čeh Franček, brat bogoslovca Jožeka, tudi naš dober igravec, pa je segel po Fekonjevi Micki, ki je tudi članica naše deklishe družbe. Bodita srečna v prijaznih Hvalitincih! — Tudi ugledna Korenova družina je

obhajala poroko hčere France z občinskim odbornikom Jakobom Zorkom. Obilo sreče želimo na skupni življenjski poti! Pa tudi ostalim ženinom in nevestam želimo po kratkih medenih tednih še medena leta. Ostanite zvesti svojemu doseganju hišnemu prijatelju »Sl. gospodarju«. — V tukajšnji župniji se je ustanovilo gasilsko društvo, ki šteje že lepo število članov. Naša dolžnost je, da z vsemi močmi podpiramo gasilce, katerih cilj je, bližnjemu biti v pomoč ob času stiske. Na pustno nedeljo nameravajo gasilci prvič stopiti v javnost s posebno prireditvijo v Cerkevnom domu. Vabljeni vsi, da podpremo njih plemenita stremljenja.

Sv. Trojica v Slov. gor. Dne 23. februarja, na pustno nedeljo, ob 3 popoldne bomo v našem farnem domu predvajali dve pustni igri: »Gospodski ženini« in »Boter Zmešnjava«. Vabimo vse in tudi nasmejali se boste. Na pustni torek ob 4 popoldne igri ponovimo.

Dravsko polje

Trniče na Dravskem polju. Minull mesec je tukajšnja kmečko nadaljevalna šola priredila razna predavanja. Reči moramo, da je bila udeležba res zelo velika, vendar bi se še predavanja lahko udeležili marsikateri, pa bi se ga tudi, ko bi vedel, kako zanimivo in praktično so nam razlagali g. predavatelji o raznih panogah kmetijstva. Naša dekleta in žene je gotovo zanimalo predavanje o svinjereji, gospodarje pa razprave o različnih kužnih boleznih pri živini. V zadnjem predavanju o krompirju smo slišali res zanimive stvari. G. prof. Šiftar nam je predaval o gnojenju krompirja in sploh, kako priti do čim večje proizvodnje. Cena krompirja je napram današnji draginji res prenzika, pa priznati moramo, da smo si deloma sami krivi. In to zaradi tega, ker o kakšni zadrugi nočemo ničesar slišati, da bi tako prodajali, kakor bi nam šlo v račun. Zdaj smo pa odvisni od trgovcev, tako da trgovec brezskrbno živi, seveda na naš račun, in mi pa zraven svojega pridelka trpimo silo.

Ptujsko polje

Ptujska gora. Novo stolpno uro dobimo na spomlad. Stane 6000 din. Po domači župniji se je do sedaj nabralo v ta namen 3250 din. Nekateri so prav lepo darovali. Bog daj, da bi jim sledili še drugi. Vsem pa naj ljubi Bog in gorska M. B. stotero poplačata. — Predzadnje nedeljo smo čitali v »Slovencu«, da so v Sv. Lovrencu na Drav. polju, t. j. v naši sosednji župniji, letos tudi »ženini na karte«. Pri nas bomo pa imeli »Davek na samce«, tako se namreč imenuje igra, katero bo na pustno nedeljo popoldne ob treh igralo naše Prosvetno društvo na Ptujski gori. Vse kaže, da bo velik obisk, zato si priskrbite vstopnice že vnaprej! — Elektrifikacija Dravskega polja, t. j. občin Cirkovce, Sv. Lovrenc na Dr. polju, Ptujska gora, se bo gotovo tekom tega leta izvedla. To je zadnji čas, ker material bo vedno dražji. Zato naj nič ne tvega oskrbeti svojega stanovanja in gospodarskih poslopij z električno razsvetljavo.

Ptujska gora. Veseloigra »Nevesta iz Amerike«, ki jo je igral na Svečnico naš Dekliški krožek, je dobro uspela. Dekleta so se prav už

vela v svoje vloge, zato jih je občinstvo tudi nagradilo z burnim smehom in plaskom.

Slovenja vas pri Ptujju. Dela za elektrifikacijo občine Slovenja vas so v teku, mislimo, da nam bo na spomlad končno vendarle zasvetila prepotrebna elektrika, katero že vsi težko čakamo, posebno sedaj, ko so nam spet znižali dobavo petroleja. — V nedeljo, dne 9. februarja, so gostovali pri nas na Hajdini igralci iz Sv. Lovrenca na Dravskem polju. Uprizorili so Finžgarjevo igro »Naša kri«. Igralcem vsa čast. — Veliko skrbi dela našim gospodinjam bližajoči se pust, ker nam grozijo samo — koruzni krofi.

Sv. Marko pri Ptujju. Dne 9. februarja 1941 se je zbrala množica kmečke mladine iz naše fare k ustanovnemu občnemu zboru Mladinske kmečke zveze. Praznik naše kmečke mladine so počastili s svojim obiskom domači župnik, načelnik MKZ g. Puš, župnik iz Sv. Barbare, ban. svetnik g. Prelog, predsednik krajevne KZ g. Kuhar in okrajni tajnik g. Bračko. Po kratkem pozdravu je podal svoje poročilo načelnik MKZ g. Puš, ki je izrekel našim fantom vse priznanje, da so sami spoznali potrebo po ustanovitvi te važne mladinske organizacije. Pri volitvah je bil izvoljen za predsednika Feguš Janez, znan markovski mladinski organizator, ki posveča ves svoj prosti čas za uveljavljanje kmečkih pravic, za doseg tistega mesta v današnji družbi, ki našemu kmetu po vsej pravici pripada. Mi pa želimo, da bi delo naše kmečke mladine obrodilo tisočere sadove, ki bodo oplajali ves naš narod, kajti le tedaj se bomo lahko počutili varne pred vsemi sovražniki. Kmečka mladina na delo!

Slovenska Krajina

Turnišče. Ob koncu preteklega meseca je imela naša krajevna Kmečka zveza svoj redni občni zbor, ki je bil zelo dobro obiskan. Ob tej priliki je imel kmetijski referent iz Lendave zanimivo in poučno predavanje, katerega so prisotni z zanimanjem poslušali. — Pred nedavnim je mati nekega našega študenta šla na obisk k svojemu sinu v Maribor. Ko je dijak N. F. zvedel za materin obisk, je z veseljem stekel po stopnicah k dragi materi. Toda po nesrečnem naključju mu je na stopnicah spodrsnilo in si je vpricho matere zlomil roko. — Ni še dolgo tega, da so trije naši čevljarski ter en krojaški pomočnik hodili v Maribor polagat mojstrski izpit, katerega so trije srečno položili, a eden se pa bo moral še enkrat prigrasiti.

Beltinci. Te dni nas je zapustil g. kaplan Piki, ki je pri nas služboval le nekaj nad pol leta. Ker je bil odličan prosvetni delavec in se je mnogo trudil, da bi razvajeno mladino, ki ni zahajala v cerkev, temveč postajala okrog cerkve in popivala med službo božjo, spravil na pravo pot, so ga ljudje zelo vzljubili. Na novem službenem mestu v Hrastniku mu želimo mnogo uspeha med našimi rudarji!

Bakovci. Svoječasno smo na tem mestu poročali o krvavem obračunu, ki se je zgodil pri Voglerovih med rejencem Tratnjek Stefanom in Vogler Francom in Marijo. V nekem medsebojnem prepiru je namreč Tratnjek tako obdelal z ročico svojega rednika, da mu je celo eno rebro zlomil. Za svoje nevhvaležno dejanje je bil Trat-

čez noč pripraviti vse za razrahljanje mestnega obzidja s topovi, za premostitev jarkov in za vdor na najbolj šibkih mestih.

Številni turški saperji in pionirji so zakopali do jutra za izmetane nasipe težke topove. Hrzale so žage in pele sekire, odmevala kladiva od zabijanja žebeljev za mostišča, oblegovalne stolpe in lestve.

Po turških treh glavnih taboriščih v Graškem, Koroškem predmestju, po slivovih nasadih ter gozdovih v Krčevini so svetili s plamenicami vso noč, odjekala so vsakojaka nerazumljiva povelja; turška vojska je bila z vsemi močmi na delu, da potolaži razljutene sultana z zavzetjem Maribora po prvih dobro pripravljenih naskokih. Veliki vezir Ibrahim paša, ki je tudi padel pri sultanu v nemilost radi prenačlenosti, je hotel odobrovoljiti vladarja na svojstven in azijski način. Nekje za Tremi ribniki je dal vloviti po šumi se skrivajoče kmete, katere so preoblekli v uniforme v nemški armadi običajnih »landsknehtov«. S pomočjo poučenih tolmačev je izsilil iz ujetnikov priznanje, da so bili oni spuščeni po vrveh v zadnjem hipu iz mestnega obzidja in so spustili vodo v prazne trdnjavske jarke.

Drugo jutro je pred pričetkom obstreljevanja sporočil vezir Sulejmanu, da je uspela njegovim ljudem izsleditev onih vragov, kateri so zakrivali včerajšnjo nesrečo. Jevniki so morali še enkrat vpricho sultana potrditi, kaj so

zagrešili. Ogorčeni vladar je smehljaje zamahnil Ibrahimu v znamenje, da mu zopet zaupa in naj postopa s krivci po svoji volji.

Čisto nedolžne vojaško preoblečene kmečke siromake so odgnali v bližino treh glavnih obrambnih stolpov. V z obzidja razločno vidni razdalji so omilili sultanovo jezo z izlivom tatarske krutosti nad trojico krščanske raje. V landsknehte preoblečene tri krčevinske kmetiče so navlekli s konji na zaostrene droge tako, da se jim je zasedila konica skozi zadnji del telesa do trebuha. Nato so vkopali kolce v zemljo in pustili viseti mučence po cele dneve v nepopisnem trpljenju, dokler ni zlezel telo za lastno težo tako daleč po drogu, da je prebodel zaostreni del kak glavni notranji del in povzročil edino rešiteljico — smrt!

Oblegani so brž uganili, da gre za maščevanje turških poveljnikov nad nekrivci in da naj služi strašna kazen branilcem v svarilen zgled: taka smrt čaka vsakega, kateri bi se skušal prekrasti skozi obroč oblege in poklicati pomoč od zunaj.

Gospod Krištof je potrdil s svojo poveljniško besedo, da med nasajenimi ni resničnega rešitelja, kojega duhaprisotnost in hrabrost slavita še danes narodna pesem ter ustno izročilo.

Strahovite muke na kolce nabodenih so končali mariborski topničarji. Obsuli so z granatami okrog trpečih

da niso sosedje nikoli čutili poželjanja do njih, morda pa tudi podnebje, ki hladi pač sproti vse vroče nagone.

Kako drevesa osvajajo tla. Znano je, da se nekatera drevesa, posebno pa še grmičevje, širijo zelo naglo in zavzemajo nove prostore. Najlepše se vidi to v pragozdu, ki stalno prodira v obdelano zemljo, če ga ne »odganjajo«. Pripetilo se je večkrat, da se je pragozd razbohotil v preprosta naselja in so se ljudje, ki niso imeli potrebnih sredstev, da bi ga zaustavili, morali preseliti drugam. Tudi naše drevje zahteva svoj »življenjski prostor«. Hitrost, s katero si posamezne vrste dreves pridobivajo nov prostor, je zelo različna. Najbolj len in brezskrben v tem pogledu je hrast. Če prepustimo

njek obsojen na 8 mesecev strogega zapora, kar ga bo gotovo spametovalo.

Sv. Sebaščan. Tu se je vršil sestanek naše krajevne JRZ. Na sestanku je govoril zastopnik banovinske JRZ iz Maribora. Le škoda, da je bilo tako slabo vreme in je bilo bolj malo poslušalcev, kajti veliko zanimivega smo zvedeli. Taki sestanki so bili v vseh občinah soboškega sreza.

Haloze

Sv. Barbara v Halozah. Sneg po Halozah je skopnel in to zelo hitro radi silnega juga. Vsi travniki so bili pod vodo, ponekod so bili zemeljski plazovi. Vinogradniki so začeli rezati in kopati.

Dravinjska dolina

Loče pri Poljčanah. Če greš iz Poljčan v Slov. Konjice, prideš nekako na sredi poti v Loče. Česta se vije zdaj manj zdaj bolj blizu Dravinje, ki v svojem toku žre bregove in na obeh straneh odnaša rodovitne njive in dobre travnike. Oh, kako bi bila potrebna regulacije! Pa je zaradi letošnje januarske odjuge Dravinja tako narasla, da nam je grozila poplava. Ob tej priliki je ta grda voda odnesla s seboj jez pri mlinu, ki ni bil važen samo za mlin, ampak tudi za našo elektrarno. No ja! Bilo pa je tako: Če je bila prevelika voda, če je je bilo premalo, ali če je mlinsko kolo, ki je opravljalo dvojni posel, zamrznilo, ni bilo luči. Hudomušneži so pač govorili, da v Ločah elektrika sveti vsake kvatre enkrat. In še so dodali: Hvala Bogu, da je šel jez po vodi! Sedaj ne bo luči, pa ne jeze in stroškov. Pa ne bo tako! Bodi luč! To mora biti. Menda smo ja toliko sposobni, da zainteresiramo merodajne kroge, da dobimo pošteno luč, ki ne bo samo svetila, ampak gnala tudi naše stroje. In kolikor je sedaj stvar že zrela, vemo le eno: Luč bomo imeli, če se ne bomo bali ugrizniti v ta trd oreh in tudi ne seči v žep. Kdor več ima, naj več prispeva. Nergačev ni treba! Z nerganjem se ni nikjer elektrika zagorela. Mi pa jo hočemo imeti. Zato na delo! Bog živi luč in tiste, ki se trudijo, da jo dobimo. — Naš občinski rdeči križ si je pretekli ponedeljek izvolil novo upravo z č. g. Modrinjakom Francetom kot predsednikom, g. dr. Ankerstom Erikom kot podpredsednikom, g. Grumom Martinom kot blagajnikom in gđ. Pugelj Ivanko kot tajnico. Zavedamo se pomena Rdečega križa v teh preizkušeni polnih časih in zato je Rdeči križ organiziral v Ločah bolničarski tečaj, ki ga vodi šefzdravnik dr. Ankerst Erik, banovinski zdravnik s predsednikom Rdečega križa. Začel se je tečaj že 4. dec. 1940 in še traja. Priglasilo se je 42 udeležencev obojega spola. Udeležuje pa se tečaja tako 25 do 30. Ob koncu bomo naredili izpit, da bomo imeli izprašane bolničarje in bolničarke vsaj za prvo pomoč. — Pa imamo tudi kmetijsko nadaljevalno šolo za naše fante. Več znaš, več veljaš! Lepo število naših fantov jo obiskuje. Naši bodoči gospodarji! — Po odhodu ge. Brede Orel in gđ. Kös Jozefe, učiteljice, sta ostali na naši šoli dve učni mesti nezasedeni. Pouk trpi. Na eno mesto dobimo sedaj g. Lobnik Franca, učitelja iz Apač. Pa ga nergači in sitneži že strašijo, kaj bo v

teh Ločah začel. Mi mu pa kličemo: Le korajže je treba in čimprej na svidenje! — Zapusti pa nas tukajšnji orožniški komandir g. Skorčič Dušan, orožniški narednik. Na novem mestu mu želimo obilo uspeha in naj ohrani Loče v dobrem spominu.

Loče pri Poljčanah. Prehrana je pa zelo kočljiva zadeva. Najbolj je nerodno, če je prazen želodček, prazen žep in so še prazne kašče. Pa vse to nas menda ne bo doletelo. Saj oblast skrbi za naše želodčke. In tudi občinski prehranjevalni odbor se je za stvar zavzel. So težave in sitnosti, ker pri ljudeh ni razumevanja. Najbolj to vse čuti g. delovodja našega prehranjevalnega odbora, nad katerim pač vsak stresa svoje muhe. Pa ima gospod železne živce. Sicer pa smo sedaj dobili vagon pšenice in koruza in krompir kar po vagonih romata v Loče. Bo se pač treba tudi navaditi na koruzni kruh in žgance. Včasih pa bo dobro tudi pasove malo bolj napeti, pa bo tudi šlo. Od lakote še do danes ni nikdo umrl pri nas in upamo, da še ne bo kmalu. — Pa dovolj, da ne bo predelov in ne bo romalo v koš. Smo se pač malo morali razpisati, ko že tako dolgo nismo poročali, kako živimo, kaj delamo in kako se imamo v Ločah.

Konjiški okraj

Špitalič. Dolina Sv. Janeza, ki jo je pred leti opeval naš g. Pivec v »Našem domu«, je letos sicer strašno prizadeta na posledicah toče, a se tudi po malem giblje in zbujajo iz spanja. Kmalu bo sklep kmetijskega tečaja, ki ga z uspehom obiskuje 20 fantov. Predavanja za ljudstvo ob nedeljah so zanimiva in dobro obiskana. Za sklep tečaja 23. februarja popoldne pa se nam obeta večja prireditev in odlični obisk tudi iz sosednjih Konjic. — Naš rojak č. g. Pivec, župnik v Sv. Janžu pri Dr. je še vedno bolan v slovenjegraški bolnišnici. Želimo mu skorajšnjega okrevanja, da bi se mogel povrniti med nas. — In glavno: klic na pomoč. Mi stradamo. Ni žita, ni moke, ne koruze in povečini tudi ne denarja, ni krušnih kart. Zakaj se vsa stvar pri koruzi in kartah ravno v Konjicah toliko zavlačuje. Dramlje in Loče, kjer ni bilo toče, so jo dobile že dvakrat, tu pa, kjer je že cela vrsta koč, pa tudi kmetov, že pozabila, kaj je kruh, pa se odlašajo. To je v škodo vsemu gospodarstvu. Saj stradani, lačni, bolni ljudje niti svojih gruntov spomladi ne bodo mogli obdelati. Zato prosimo in zahtevamo, dajte nam takoj koruze in moke, znižajte cene, odpišite davke po toči prizadetim.

Smarski kraji

Šmarje pri Jelšah. Zopet je zapihal jug in globoko zapadlemu snegu tako prizadejal, da bo kmalu skopnel. Ali pa bo tudi res skoraj nastopila ljuba pomlad? Tako se sprašujemo, ko gledamo gole gričke, prevlečene s suho travo. Še veliko bolj pa smo radovedni, ali bo skoraj za svetila elektrika po naših krajih. Slišimo, da bo; saj nam je bila že večkrat obljubljena. Zato upamo in pričakujemo, ker se zavedamo mi in gotovo tudi drugi, da obljuba dela dolg. Posebno zdaj bi nam prišlo prav, ker nam tako primanjkuje tega ljubega petroleja, tako zvanega povzročitelja vojne. Pri razdelitvi petrolejnih kart

se je zaradi premalo določene količine pokazalo precej nevolje, tako med občani kakor tudi med občinskimi uslužbenci. Da, elektrika. Da bi le kmalu prišla! Da ji bo pa pot olajšana, so že precejšnji del naših cest popravili, znižujejo in uravnavajo klance v Lešjah med Mestinjem in Belim ter se bodo lotili tudi še Halerjevega brega. — Pust se nam za prihodnji teden seveda tudi letos ponuja, pa mu prerokujemo, da bo našel na mizah le manj »krapčev« kakor druga leta, ker primanjkuje moke in je še ta malenkost le na karte.

Sv. Križ pri Rogaški Slatini. Šele danes ljudstvo spozna, koliko dobro obdelana zemlja velja. Danes, ko so kmetijski pridelki dobili prilično ceno. Kmetje, zlasti še mali posestniki, gledajo danes na to, da svojo zemljo čimbolj izkoristijo. To se vidi tudi v tem, koliko se ljudstvo zanima za izmenjavo boljših semen in za umetna gnojila. Lanska vinska kapljica pa, ki se je dala dobro vnovčiti, je navdušila vinogradnike za obnovo vinogradov. Če pogledamo po naših vaseh, povsod vidimo, kako vinogradniki zdaj v zimskem času rigolijo goličave, primerne za vinsko trto. V starih slabih vinogradih pa pripravljajo zemljo za obnovo vinske trte. Tako se vidi, da se danes kmet zaveda, da se za svoj življenjski obstoj mora zanesti na lastno in sicer dobro obdelano zemljo. — Dekliški krožek Slomškovega prosvetnega društva je v nedeljo, dne 9. t. m., uprizoril igro »Magdina žrtev«. Čisti dobiček je bil namenjen za revne šolske otroke obeh šol. Prireditev je sijajno uspela s prav obilno udeležbo. Tako je naše ljudstvo najlepše pokazalo, da je odprtega srca do revnih nedolžnih šoloobveznih otrok. V večih primerih se zgodi namreč, da otroci prihajajo v mrzli zimi po eno uro daleč v šolo na tešče. To pa zato, ker je doma prevelika revščina. Takim in drugim revnim otrokom šolsko vodstvo nudi toplo hrano s kruhom. Da se ta akcija čimbolj omogoči, priporočamo tudi v bodoče, da na take prireditve, kjer je čisti dobiček namenjen za revno šolsko decu, pridete v čim večjem številu. Tako boste najrevnejšim otrokom pomagali do kruha.

Laški okraj

Šmarjeta. (Rimske Toplice.) Zamisel pokojnega dr. Korošca je bila ustanovitev šolskih kuhinj. Tozadevno se je tudi pri nas pokazala potreba. Tako že od novega leta dalje dobiva v šoli mleko in kruh okrog 20 učencev vsak dan. Toda ugotovljeno je, da je res potrebnih okrepčila še okrog 60 učencev. Saj bori zaslužek staršev ne more v sedanji draginji zadovoljno nasičevati številne družine. Ustanovil se je pododbor za zimsko pomoč pod predsedstvom šolskega upravitelja g. Alojzija Kozelja. V odboru so tudi zastopana vsa društva v Šmarjeti, ki so obljubila finančno pomoč. Ko so začeli z akcijo za zimsko pomoč, niso imeli nobenih sredstev. Kr. ban. uprava, ki je nakazala 200 dinarjev, je pripomogla le k nakupu potrebnih kuhinjskih predmetov. Toda ko je akcijo podprl g. Uhlich, ki pošilja dnevno 4 kg kruha, se je breme nekoliko omejilo. Iz cerkvene zbirke, ki bo poklonjena odboru, se bo vsaj lahko plačevalo mleko. Upamo, da bo z božjo pomočjo in s podpiranjem so-

hrastov gozd samemu sebi, bo potrebnih več sto let, da se bo pomaknil za sto metrov v polje. Druga skrajnost pa je leska. Ta se širi najhitreje. V 20 ali 30 letih zaraste leska velike prostore in jo morajo vedno iztrebljati, da se preveč ne šopiri naokrog.

Prva zrna japonske kave. V poskusnih vrtovih japonskega poljedeljskega ministrstva v bližini Tokia so nabrali pol kilograma kave. Pridetek je gotovo majhen, a vendar zelo važen, ker je to sploh prva kava, ki so jo pridelali na Japonskem. Strokovnjaki so vsadili kavovce, ki so jih prinesli iz Brazzilije, in so z uspehom zelo zadovoljni, ker dokazuje, da bi mogla kava rasti tudi na Japonskem. Ni izključeno, da bodo začetki v tej deželi pridelo-

rajaajočo turško sodrgo. Gromoviti razpoki okroglih železnih granat so pobili dokaj Turčinov in privabili angela smrti k nepopisno trpečim...

Zgled zaupanja v božjo pomoč

S prvimi topovskimi streli je otvoril oblego Maribora mestni poveljnik Krištof Wildenrainer. Po mukah treh žrtev nekoliko potolaženi sultan Sulejman mu je koj vrnil milo za drago. Na njegovo povelje so začeli bruhati streli vseh vkopanih turških težjih topov kamenje in železo v obzidje ter vžigalne bombe na najbolj vidna mestna poslopja. Obzidje je bilo dovolj debelo in trdno, da je vzdržalo in odbijalo najtežje krogle. Več sreče je imelo turško topništvo z zažiganjem.

O uspehu muslimanskih užigalnih granat, ki je povezan z junaškim činom preprostega slovenskega hlapca, nam je zapustila stara kronika o drugi oblegi Maribora tole:

Ob bližanju Turkov je zbežalo več družin iz Maribora v sosednje vinograde ter na Pohorje. Svoje premoženje so zakopali globoko po kletih. Mlad tesar Predenik je bil zaposlen s postavljanjem ogrodja na mestnem cerkvenem stolpu, za katerega so pričakovali nove zvonove iz Gradca. Ob bližajoči se turški nevarnosti je zakazal svoji ženi, naj zbeži s polletnim otrokom v spremstvu zvestega hlapca, kateri se je pisal Venski, v Ruše. On sam je obljubil, da bo prišel za njo, ko bo oblege

konec, ker ni mogel manjkati kot mlad in krepak meščan med branilci. Svojo žalostno ženo je priporočil varstvu hlapca in je odhitel na odkazano mu mesto na obrambnem zidu.

Strah pred turškimi krvoloki je zmešal tesarjevo ženo tako, da ni pripravila vsega pravočasno za pobeg. Naenkrat se je raznesel po mestu glas: »Turki drviijo proti Mariboru od Košakov!« Kmalu potem so se že oglasili po Graškem predmestju prvi streli. Za umik je bilo prekasno.

»Kam?« je kriknila na smrt preplašena tesarjeva žena. »Na cerkveni stolp, tam bom z otrokom še najbolj na varnem!«

Hlapec jo je svaril pred zatekom v stolp, a nič ni pomagalo. Bednica je pograbila otroka in je tako tekla proti zvoniku, da jo je hlapec komaj dohajal.

Ko je prisopihala do prostora za zvonove, se je zgrudila od onemoglosti. Zvesti hlapec ji je stal ob strani. — Že so pričeli boji za posest mesta. Kmalu se je pokazal po turških topovskih streljih na raznih krajih mesta dim, kateri je oznanjal izbruh požarov. Ogenj se je razširil med bojem do cerkve. Venski je zasledoval iz zvonika napad in obrambo. Z neugnano naglico so se začeli plameni oprijemati prvih lesenih stopnic v zvoniku. Rešitev po gorečih stopnicah je bila izključena.

cialno čutečih ljudi zagotovljen uspeh. Naprošeni ste, da podprete vsak po svojih močeh naše začeto delo. Srečni vsi bi lahko bili, če kruh delil bi z bratom — brat.

Naznanila

»Orača«, naš največji kmetijski strokovni list, bo posvetil v okviru akcije za povečanje kmetijske proizvodnje svojo letošnji marčevski številko izključno navodilom za pravilno gojenje onih kmetijskih rastlin, ki jih sejemo, ozir. sadimo spomladi. Da bodo mogla potrebna navodila priti v roke slednjemu slovenskemu kmetu, bo izšla tretja številka Orača v zvišani nakladi 50.000 iztisov. V nedeljo, dne 2. marca, se bo ta številka Orača razpečevala po vseh slovenskih krajih. Posamezni izvod bo stal samo 1 din. Opozorjamo že zdaj na to izredno številko Orača vse naše čitatelje in jim priporočamo, naj si jo kupijo. S tem si bodo za en sam dinar preskrbeli navodila, ki jim bodo pomagala zvišati množino in kakovost ter s tem tudi vrednost letošnjih pridelkov.

Zrebanje knjižnih nagrad Družbe sv. Mohorja. Pri zrebanju knjižnih nagrad dne 15. februarja 1941 so bile izzrebane naslednje številke: 229 (1. nagrada, knjig za 2.500 din), 1491 (2. nagrada, knjig za 2.000 din), 1333 (3. nagrada, knjig za 1.500 din), 1621 (4. nagrada, knjig za 1.000 din), 104, 124 (5. in 6. nagrada, vsaka knjig za 500 din), 1.561, 577, 1.175, 167 (7. do 10. nagrada, vsaka knjig za 250 din), 211, 505, 191, 1.371, 650 (11. do 15. nagrada, vsaka knjig za 200 din), 1.291, 417, 119, 700, 624, 1.115, 67, 676, 1.558, 865 (16. do 25. nagrada, vsaka knjig za 100 din), 217, 221, 1.419, 726, 815, 1.439, 516, 1.738, 1.223, 1.408, 164, 758, 998, 7, 793, 1.524, 1.592, 153, 1.016, 873, 540, 836, 462, 421, 1.309 (26. do 50. nagrada, vsaka knjig za 50 din). — Lastniki izzrebanih številki naj nam pošljejo kupone z navedbo svojega točnega naslova in s sporočilom, katere knjige naše založbe žele kot nagrado. — Družba sv. Mohorja v Celju. 343

Sanatorij v Mariboru: Tyrseva ulica 19, tel. št. 23-58, je najmoderneje urejen za operacije. Enteroklinar za izpiranje debelega črevesa! Vodja specialista kirurg dr. Černič. 23

Ljudski oder v Mariboru ponavlja na pustno nedeljo, 23. t. m., ljudsko igro »Pokora kmeta Bohanca« v dvorani na Aleksandrovici cesti 6.

Prosvetno društvo na Pobrežju priredi v nedeljo, dne 23. februarja, ob 3. uri popoldne pustno zabavo z raznimi šaljivimi nastopi, smeh itd.

Libeliče. V nedeljo, t. j. 23. februarja, bo po maši v šoli predavanje, združeno s skioptičnimi slikami. Naslov predavanja je »Slovenska zemlja spomladi, poleti, jeseni in pozimi!« Nato bo še predavanje o zgodovini slovenske zemlje. Posebite predavanje polnoštevilo, ker je tako malokdaj. Vsakemu bo nekaj koristilo.

Makole. Predpust bomo zaključili v nedeljo, 23. februarja, ob treh popoldne v posojilnični dvorani. Igrali bomo pristrčno šaloigro »Tončka in Pepca — nevesti«. Na programu so še tudi drugi šaljivi prizori. Vstopnina običajna. Pridite! Bog živi!

DR. BREZNIK VLADIMIR

zdravnik v Ptuj, ordinira od 15. februarja 1941 naprej na Florjanskem trgu št. 1, prvo nadstropje levo, poleg okrajnega cestnega odbora. Ordinira dnevno od 8—12 in 3—5. Telefon 105. 313

Marija Snežna. V nedeljo, 23. t. m., bo po večernicah občni zbor Prosvetnega društva, katerega se naj udeležijo člani ter članice in še naj pripeljejo s seboj druge.

Jarenina. Dne 27. tega meseca, ko bomo ob enem imeli občni zbor Kmečke zveze ter se bomo tudi domenili glede ustanovitve zadruge, potem katere bomo nabavljali svoje potrebščine ter potom nje tudi prodajali svoje pridelke, če nam jih bo letos ljubi Bog kaj dal. In takrat, 27. februarja, pričakujemo tudi obilne udeležbe od strani naše mladine, da se bomo pomenili glede ustanovitve mladinske Kmečke zveze. — Jareninčani! Pokažimo, da tisti stari kmečki ponos in tisti duh skupnosti in samozavesti, ki sta ga pred vojno zanesla k nam pokojni voditelj dr. Korošec in dekan g. Gomilšek, v nas še ni popolnoma zamrl in da smo še vedno tisti Jareninčani, kakršne je postavljajal za vzor vsem Slovincem leta 1904. rajni dr. Evangelist Krek na Brezjah na Gorenjskem. Pomagajmo si sami in krepko poprimimo za delo, pa bo Bog dal svoj blagoslov.

Sv. Jurij ob Pesnici. Tukajšnji Fantovski odsek uprizori na pustno nedeljo na šolskem odru ob 3. uri popoldne in ob 7. uri zvečer veseloigro »Dva para se ženita«. Z obilno udeležbo dokažite pravilno razumevanje naše severne mladine.

Sv. Rupert v Slov. goricah. Na pustno nedeljo pa vsi v društveni dom, kjer bodo igrali »Dva para se ženita«. Nastopila bosta tamburaški in pevski zbor z izbranimi pesmi. Bog živi!

Sv. Anton v Slov. goricah. Tukajšnji Fantovski odsek uprizori na pustno nedeljo, dne 23. februarja 1941 po večernicah v tukajšnjem Društvenem domu predpustnemu času primerno komedijo v 3 dejanjih: »Pričarani ženink«.

Sv. Lovrenc v Slov. goricah. Zadnji domovinski dan je tako lepo uspel, da se prireditev z igro »Naša kri« ponovi v nedeljo, 23. februarja.

Gornja Radgona. Tukajšnje Prosvetno društvo bo uprizorilo v soboto, 22. februarja, zvečer ob 8. uri in v nedeljo, 23. februarja, popoldne igro »Pričarani ženink«. Je to nova komedija, ki bo nudila vsakomur obilo smeha.

Trniče na Drav. polju. Vsa župnija govori o igri »Guzaj«, katero uprizorijo, kakor smo že poročali, učenci tuk. kmečko nadaljevalne šole 23. t. m. v dvorani ob 3. uri popoldne.

Prosvetno društvo v Majšperku priredi v nedeljo, 23. februarja, ob 3. uri popoldne in ob 7. uri zvečer v tukajšnji prosvetni dvorani ob 70 letnici F. S. Finžgarja, slovenskega pisatelja in narodnega učitelja, njegovo pretresljivo dramo »Razvalina življenja«. Sodelujejo moški pevski zbor in tamburaši.

Sv. Urban pri Ptuj. Fantovski odsek pri Sv. Urbanu uprizori na pustno nedeljo, dne 23. februarja popoldne po večernicah v Farnem domu lepo šale in smeha polno igro »Stari in mladi«.

Velika Nedelja. Prosvetno društvo »Mir« ponovi v nedeljo, 23. t. m., po večernicah burko »Moja teta, tvoja teta«.

Svetinje pri Ormožu. Ob zaključku kmečko nadaljevalne šole pa sledi takoj, t. j. v nedeljo, dne 23. februarja, igra »Gruda umira«, ki se ponovi 2. marca.

Črešnjevec pri Slov. Bistrici. Tukajšnje Prosvetno društvo priredi v nedeljo, dne 23. februarja, po večernicah v »Slomšekovem domu« zelo veselo burko »Maks!«. Vse, ki se želijo iz srca poveseliti, vjudno vabi odbor.

Loče pri Poljčanah. Naše Katoliško prosvetno društvo »Slomšek«, ta pionir katoliške prosvete v Ločah, nam pripravlja za nedeljo, 23. februarja 1941, popoldne presenečenje. Na preurejenem in preslikanem odru uprizori Gogoljevo »Ženitev«, burko v 3 dejanjih. Smeha bo na cente. Če kdo ne ve, kako se taka stvar naredi, tudi v Ločah imamo nekaj takih, ki pobirajo korpce, naj pride pogledat. Vstopnina navadna.

Cvetkovci. Prostopoljna gasilska četa priredi na pustno nedeljo, dne 23. februarja 1941, veselico »Plesni venček« s prosto zabavo pri tov. Francu Petek v Cvetkovcih.

Bele vode. Prosvetno društvo bo igralo na pustno nedeljo dve igri: »Jezičnega dohtarja« in »Kisle gobe«. Smeha bo toliko, da ga ne bo mogoče spraviti v vse belovške koše in da bodo še sosedje lahko tega veselja deležni, katere lepo vabimo. — Naši fantje in dekleta se bodo letos postavili, ker hočejo dokončati svoj prosvetni dom. Lani so zbrali les, letos bodo pa postavili lepo dvorano, kjer bodo imeli sestanke, telovadbo in igre. Če bi imeli dvorano, bi lahko veliko več storili. Pa že sedaj smo z uspehi zelo zadovoljni, nekateri so nam jih kar nevoščljivi. Zadržniki smo, pa se ne bojimo tistih, ki se že dalje vadijo kakor mi.

st. Andraž pri Velenju. Prosvetno društvo priredi na pustno nedeljo, dne 23. februarja, ob 3. popoldne v prostori osnovne šole komedijo v treh dejanjih »Pričarani ženink«. Vsi, ki se hočete enkrat pošteno nasmejati, vjudno vabljeni!

Sv. Frančišek Ks. Tukajšnji moški pevski zbor »Zarja« priredi na pustno nedeljo, dne 23. februarja, v Prosvetnem domu pevski koncert. Začetek ob 3. uri popoldne. Med odmori igra tamburaški zbor. Vsi prijatelji slovenske narodne in umetne pesmi pristrčno vabljeni!

Sv. Pavel pri Preboldu. Ker je bilo v naši fari sedaj za predpust razmeroma malo svatov, si je izmislilo Kat. prosvetno društvo uprizoriti veseloigro »Pričarani ženink« v 3 dejanjih. Ker imamo pri nas mnogo takih, ki že dolgo par izbirajo, pričakujemo lepe udeležbe v soboto zvečer, 22. t. m., ob 8. uri in v nedeljo, 23. t. m., pop. po večernicah v Društvenem domu.

Laško. V nedeljo, dne 2. marca, ob 3. uri popoldne uprizori Fantovski odsek v zvezi z Dekliškim krožkom v Nadžupnijski dvorani dramo »Stari in mladi«.

LISTNICA UREDNIŠTVA

Fr. Al, Misljinje. Znamke smo Vam vrnil. Poročate, da se je na poroki g. Z. G. nabralo 400 din za uboge! Notice ne objavimo, ker o nam neznanih porokah ne poročamo več.

»Ljubi Bog,« je zaklicala tesarjeva žena, »živi bomo zgoreli!«

Hlapec Venski je pokleknil in goreče molil, ker se mu je zdel pobeg iz zvonika nemogoč. Naenkrat se mu je rodila rešilna misel. Skočil je pokonci in zaklical:

»V božjem imenu! Moramo pač po zunanji steni stolpa na prosto.«

»Kako bo mogoče?« je vprašala mati.

»Z božjo in Marijino pomočjo. Le korajžno!« je bodril obupanko od trdne vere prežeti hlapec.

Na iz line stolpa moleči drog je pritrdil vrvi, ki je bila pripravljena, da bi z njo potegnili v zvonik novi zvon. Zavihtel se je iz podstrešne line, zgrabil za vrvi ter zaklical: »Otročiča si priveži s predpasnikom na hrbet, mene se oprimi z obema rokama okrog vratu! Če se ti vrti v glavi, zamiži!«

V groznem trepetu so opazovali spodaj stoječi starci, ženske in otroci spuščanje iz višine po vrvi...

Iz spodnjih stolpnih lin je že švigal in grozil s pogibeljo — plamen.

V nevzdržnem položaju viseči Venski je zavpil gledalcem: »Na pomoč! Prinesite mi lestvo, ker ne morem več!...«

Hitro so zvezali dve gasilski lestvi in ju postavili pod noge skoraj onemoglega rešitelja matere in otroka. Občutek lesenega klina pod nogami mu je vrnil še toliko

moči, da je prinesel po vrvi in lestvi na trda tla mater z otrokom na hrbtu.

Hlapec je imel na rokah radi drčanja po vrvi do kosti posneto meso. Tesarjeva žena se je onesvestila, ko je že bila rešena. V par dneh so si opomogli od prestanega smrtnega strahu vsi trije.

Mestni tesarski mojster Predenik je napravil v zahvalo za rešitev preprostega hlapca za svojega somojstra, mesto ga je pa povzdignilo za izredno junaštvo v meščana.

Zmagovito odbiti napadi

Opisani svetli zgled neomajnega zaupanja v božjo pomoč nam priča dovolj, da je moralo biti obstreljevanje Maribora iz turških topov srdito, sicer se ne bi bile vnele stopnice zvonika župne cerkve, kateri je bil za tedanje topničarske razmere precej daleč od obzidja.

Mesto je gorelo radi obstreljevanja na večih krajih, ker so bila številna gospodarska poslopja lesena in krita s slamo. Na uspešno gašenje po preizkušanih moških rokah ni bilo niti misliti, ko so pa morali vsi za brambo sposobni na obzidje. Sultan je pustil obstreljevati plameneče mesto vse predpoldne. Preboja niso dosegle številne kamene krogle nikjer. Kljub slabi topniški pripravi je zapovedal Sulejman po utihnjenu topov splošen naskok.

(Dalje sledi)

vati to poživilo za domačo potrebo na veliko.

Volk v kuhinji. V severnem rumunskem mestecu Botosani je imel te dni kuhar ondotnega samostana nenavaden doživljaj. Na vsem lepem je vdrl v samostansko kuhinjo sestradan volk. Kuhar pa, ne da bi bil len, popade poleno in pobije zver. Dogodek je zbudil v okolici Botosanija veliko zanimanje.

Denar iz gumijske. V Siamu so pred nedavnim izdali kot najmanjšo denarno enoto novčič, ki je izdelan iz rdečega gumijskega. Stvarna vrednost gumijskega novca je prav tolikšna kot je označena, tako da se teh novcev zares ne izplača ponarejati. Gumijski kolo-barčki imajo na eni strani številko, na drugi pa državni grb.

MALA OZNANILA

RAZNO:

Ste že naročili sadna drevesa? Ako še ne, potem ne odlagajte in še danes naročite v Kupčičevi drevnici in trsnici na Ptujski gori, katera še ima zraven jabolčnih tudi mnogo slivovih dreves po zelo ugodnih cenah. 230

Poroke! Poročne slike, prvovrstne in poceni. Pridite in se prepričajte. Foto Kieser, Vetrinjska ul. 30, Maribor, nasproti Grajskega kina. Pozor! Pridem tudi na dom. 277

Šopke, vence,

perilo, nogavice, obleke, klobuke, volno za ročna dela itd. itd. kupite ugodno pri

»LAMA«, Maribor

REDILO ZA SVINJE,

z ribjo moko je tisočkrat preizkušen in od strokovnjakov priporočen prah, ki povzroča, da svinje rade žro, hitro debeljenje in naglo rast mladih prašičev. Paket 8 din, 1 kg 25 din po pošti s povzetjem do 4 pakete ali 1 kg 10 din več. »Mlekank« redilo za krave. »Galop« prašek za konje. Lekarna pri Zamorcu, Maribor, Gosposka 12. 233

Veverice, dihurje, lisice, kune, zajce in vse ostale vrste kože divjačin kupujem po najvišjih dnevnih cenah. Sprejemam v strojenje in barvanje. Peter Semko, Maribor, Aleksandrova 13. 1777

Cunje, krojaške odpadke, star papir, ovčjo volno, svinjsko dlako, arovco, staro železje, kovine, baker, medenino kupi in plača najbolje: Arbeiter, Maribor, Dravska 15. 11

Priporoča se Kupčičeva drevnica in trsnica na Ptujski gori! 1384

Z A N E V E S T E I N Ž E N I N E
šopke, venčke, pajčolane, v veliki izbiri, izdelujemo tudi po naročilu, posteljno perje že od 10 din kilogram naprej, izgotovljene blazine in pernice dobite najceneje pri »LUNA«, Maribor, samo Glavni trg 24 (novi avtokolodvor). 103

Hranilnica Dravske banovine Maribor

Sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju. Najbolj varna naložba denarja, ker jamči za vse te vloge pri tej hranilnici Dravska banovina z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Hranilnica izvrsuje vse v denarno stroko spadajoče poste točno in kulantno

Centrala: Maribor
v lastni palači na oglu
Gosposke in Slovenske ulice

Podružnica: Celje
nasproti pošte, prej
Južnoštajerska hranilnica

V S A K prevdaren slovenski gospodar zavaruje sebe, svoje in svoje imetje le pri

VZAJEMNI ZAVAROVALNICI V LJUBLJANI

PODRUŽNICA: CELJE palača Ljudske posornice
GLAVNO ZASTOPSTVO: MARIBOR Loška ulica 10

KRAJEVNI ZASTOPNIKI V VSAKI FARI!

Denar naložite najbolje in najvarneje pri

Spodnještajerski ljudski posojilnici
v Mariboru registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Gosposka ulica 23 Ulica 10. oktobra

Hranilne vloge se obrestujejo po najugodnejši obrestni meri. Stanje hranilnih vlog din 53,000.000.-